

Załącznik do
Uchwały Rady
Powiatu Złotowskiego
Nr / XLIV / 219 / 2006
z dnia 27 września 2006 roku
projekt

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Złotowskiego na lata 2007 – 2013

Złotów, wrzesień 2006 r.

Wprowadzenie.

Lokalny rozwój to proces, dzięki któremu samorząd podnosi jakość życia mieszkańców i pobudza postęp gospodarczy. Nie sposób więc tego procesu nie oprzeć na planowaniu: przewidywaniu przyszłości, określaniu sposobów i etapów realizacji strategicznych celów oraz realnych środków do ich osiągnięcia. Ta świadomość zrodziła w 2002 r. w samorządzie powiatowym myśl o opracowaniu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Złotowskiego na lata 2002-2011”. Sformułowała ona cele oraz niektóre kierunki ich realizacji. Ponieważ strategia ma charakter jedynie postulatywny przewidziano zamknięcie, dokończenie tego dokumentu programami operacyjnymi, które miały być opracowane w przyszłości. W międzyczasie, zgodnie z wymogami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i „Uzupełnieniami” do tego programu, zaszła potrzeba opracowania Planu Rozwoju Lokalnego (zwanego dalej Planem) niezbędnego do przyjęcia środków pomocowych z niektórych tzw. działań priorytetu III. Zaniechano więc opracowania programów operacyjnych na rzecz sporządzenia Planu na lata 2004-2006 i kierunkowo do 2011 roku spełniającego podobną jak programy operacyjne rolę.

Niniejszy Plan nawiązuje zarówno do Strategii Powiatu, jak i dotychczasowego Planu Rozwoju Lokalnego. Nie jest jednak jego modyfikacją. Jest opracowaniem nowym. Za nową redakcją przemawia potrzeba:

- rozszerzenia struktury dokumentu,
- doprowadzenia do spójności z unijną zasadą programowania, to jest dostosowania Planu do siedmioletniego okresu programowania pomocy strukturalnej UE (przypomnijmy, że dotychczasowy Plan opracowany był nie do 2013, a do 2011 roku),
- wprowadzenia dalszych, nowych zadań i projektów.

Plan opiera się nie tylko na wymienionych dokumentach strategiczno-programowych Powiatu. Bierze także pod uwagę „Strategię rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020r.” przyjętą w grudniu 2005 roku oraz projekt Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (wersja z czerwca 2006 r.).

Jak każdy dokument planistyczny tak i niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego analizuje i ocenia aktualną sytuację, identyfikuje problemy, diagnozuje potrzeby lokalnej społeczności, określa kierunki działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu. Wskazuje wytypowane do realizacji w okresie planistycznym projekty i źródła ich finansowania. Prognozuje przepływy finansowe. Przewiduje sposoby wdrażania, monitorowania, oceny i zmiany Planu.

Ideą przeświecającą wymogom przygotowania zarówno strategii jak i planów rozwoju lokalnego jest włączenie społeczności lokalnych- przyszłych odbiorców skutków realizacji tych planów- w proces wyznaczania celów i programowania rozwoju. Chodzi ponadto o łączenie środków samorządowych ze środkami ludności (zwłaszcza przedsiębiorców) i koncentrację ich na kluczowych celach i zadaniach. To uspołecznienie planowania przejawiało się w aktywnym uczestnictwie miejscowej ludności zarówno w formułowaniu celów i kierunków działań (w pracy nad Strategią Powiatu), jak i przy opracowywaniu środków i sposobów ich realizacji (w pracach nad Planem). Plan stanowi więc wspólną własność samorządu powiatowego i lokalnej społeczności. Jako taki może liczyć na szerokie społeczne poparcie przy realizacji.

Rozdział 1.

Obszar i czas realizacji planu.

W ujęciu terytorialnym plan obejmuje Powiat Złotowski, w Województwie Wielkopolskim.

Jeśli zaś potraktować obszar jako pojęcie odpowiadające określonej sferze działalności, to w tak rozumianym obszarze mieści się zakres spraw społecznych i gospodarczych stanowiących zadania własne powiatu. Gminy mają własne, autonomiczne plany rozwoju lokalnego bądź inne dokumenty programowe, mogące być za takie plany uznane (strategie wraz z programami operacyjnymi bądź z wieloletnimi planami inwestycyjnymi i finansowymi).

Podobnie ma się rzecz w odniesieniu do planów i programów wojewódzkich.

Czas realizacji Planu obejmuje lata 2007-2013 i jest spójny z siedmioletnim okresem programowania pomocy strukturalnej przez UE.

Rozdział 2.

Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego.

2.1. Podstawowe informacje o Powiecie Złotowskim

Powiat Złotowski utworzony został ponownie 1 stycznia 1999 na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 roku o wprowadzeniu zasadniczego, trójstopniowego podziału państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 ze zmianami). Siedziba powiatu znajduje się w mieście Złotów, a w jego skład wchodzi 8 gmin:

- Gmina Miasto Złotów,
- Gmina i Miasto Jastrowie,
- Gmina i Miasto Krajenka,
- Miasto i Gmina Okonek,
- Gmina Lipka,
- Gmina Tarnówka,
- Gmina Zakrzewo,
- Gmina Złotów.

Powiat położony jest w północnej części Wielkopolski, zajmuje powierzchnię 1661 km², co plasuje go na III miejscu w województwie pod względem obszaru. Większa jego część znajduje się na terenie historycznej Krajny i leżącym na niej Pojezierzu Krajeńskim, pozostała część w Dolinie Gwdy, na Pojezierzu Szczecineckim oraz Równinie Wałeckiej.

Od południa powiat graniczy z Powiatem Pilskim, od wschodu z Powiatem Sępoleńskim, od północy z Powiatem Człuchowskim, natomiast od zachodu z powiatami: Wałeckim, Szczecineckim i Drawskim.

Powiat ma dogodne połączenia komunikacyjne z całą Polską. Przez jego teren przebiegają dwie drogi krajowe nr 11 Kołobrzeg-Bytom i nr 22 Gorzów Wielkopolski-Gdańsk oraz drogi wojewódzkie nr 188 Człuchów – Piła, nr 189 Jastrowie – Więcbork i nr 190 Krajenka-Gniezno. Główny szlak kolejowy powiatu przebiega wzdłuż linii Poznań-Koszalin/Kołobrzeg, przechodzi przez Jastrowie i Okonek. Drugi szlak kolejowy to trasa Piła-Chojnice przez Złotów.

Ludność Powiatu Złotowskiego (wg stanu w 2004 r.) liczyła 68.535, co stanowiło 2,04% ogólnej liczby mieszkańców Województwa Wielkopolskiego oraz 0,18% mieszkańców kraju.

W rozbiciu na poszczególne gminy stan ludności przedstawia się następująco:

Ludność wg gmin (stan na 31 grudnia 2005r.).

Wyszczególnienie	Liczba ludności
Powiat Złotowski	68.533
Miasto Złotów	18.451
Gmina i Miasto Jastrowie	11.404
Gmina i Miasto Krajenka	7.223
Miasto i Gmina Okonek	8.903
Gmina Lipka	5.575
Gmina Tarnówka	3.098
Gmina Zakrzewo	4.826
Gmina Złotów	9.053

Źródło: GUS

2.2. Środowisko przyrodnicze

Rzeźbę terenu Powiatu Złotowskiego ukształtował lądolód skandynawski i powstałe z niego wody roztopowe. Spotkać tu można charakterystyczne formy polodowcowe: moreny czołowe, moreny denne, pola sandrowe i jeziora rynnowe. W paśmie wzgórz moreny czołowej znajduje się najwyższe wzniesienie powiatu – Brzuchowa Góra (208 m n.p.m.).

Gleby tutejsze w całości są pochodzenia polodowcowego. Są to gleby bielicowe, słabo i średnio urodzajne. Gleby powiatu charakteryzują się dużą przestrzenną zmiennością, co wynika głównie ze zróżnicowanego składu granulometrycznego. W gruntach ornych przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne wylugowane, przy mniejszym udziale czarnych ziem. Jeszcze większe zróżnicowanie typów gleb występuje na łąkach i pastwiskach, przy stosunkowo dużej powierzchni czarnych ziem i małej ilości gleb organicznych. Na terenie powiatu najwięcej, bo 51,4% gruntów ornych stanowią gleby średniej jakości i gorsze – klasy bonitacyjne IVa i IVb. Niewiele mniejszą powierzchnię tj. 37,52% gruntów ornych zajmują gleby klasy V i VI. Powierzchnia gleb ornych klasy VIRZ pod zalesienie wynosi 792 ha-1,3%. Gleby najwyższej klasy, tj. II to zaledwie 11 ha gruntów ornych, a klasa IIIa i IIIb zajmuje 9,8% powierzchni gruntów ornych.

Najlepszymi glebami odznacza się gmina Okonek posiadająca jako jedyna grunty orne II klasy, natomiast najsłabsze gleby występują na terenie miasta Złotów, gdzie aż 65% powierzchni zajmują gleby słabe i najsłabsze. Przewaga gleb tych klas występuje również na terenie gminy Zakrzewo – 52%. W gminie tej dużą powierzchnię zajmują również gleby klasy IVa i IVb – 44%. Największą powierzchnię (66,7%) w gminie Tarnówka zajmują gleby klasy IVa i IVb, przy 6% udziale gleb klasy IIIa i IIIb. W pozostałych gminach gleby orne klasy IVa i IVb zajmują ok. 50% powierzchni gruntów ornych, gleby klas III stanowią od kilku do maksymalnie kilkunastu % (gmina Jastrowie – 14%), a pozostałe klasy V, VI i VIRZ zajmują ok. 40%.

Według najstarszych podziałów Polski na regiony fizyczno-geograficzne Powiat Złotowski położony jest na Pojezierzu Pomorskim w europejskiej strefie Lasów Mieszanych, prowincji Nizu Środkowoeuropejskiego. Wyróżnia się tu następujące regiony fizyczno-geograficzne:

- Pojezierze Krajeńskie – przez teren pojezierza przebiega kilka równoleżnikowych ciągów moreny czołowej urozmaiconych falistą i pagórkowatą moreną denną. Porastają je bory zwane kujańskimi, wśród których położone jest jez. Borówno. Jezior w tym mezoregionie jest mniej niż na innych pojezierzach położonych na północ od Noteci. Są to głównie jeziora rynnowe ukierunkowane południkowo i równoleżnikowo. Przeważa tu krajobraz rolniczy, a lasów poza borami kujańskimi jest niewiele.
- Dolina Gwdy – oddziela Pojezierze Krajeńskie od Pojezierza Wałeckiego i Szczecineckiego. Stanowiła ona główny szlak odpływu wód z topniejącego lądolodu. W części północnej jest ona stosunkowo wąska o wysokich zboczach, w części południowej rozszerza się tworząc rodzaj kotliny. Znaczną część mezoregionu porastają bory.
- Pojezierze Wałeckie – powierzchnia terenu składa się głównie z moreny dennej płaskiej i falistej. Urozmaicają go ciągi moren czołowych oraz liczne rynny polodowcowe. Przeważa krajobraz rolniczy z enklawami lasów.
- Pojezierze Szczecineckie – charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą, na którą składa się pagórkowata morena denną z pagórkami moreny czołowej oraz licznymi jeziorami. W Powiecie Złotowskim znajduje się tylko południowy fragment mezoregionu obejmujący tereny otaczające Okonek.

Powiat Złotowski w całości przynależy do dorzecza Noteci – prawostronnego dopływu Warty. Główną rzeką Powiatu Złotowskiego jest Gwda, która wraz z dopływami Płynnicą, Rurzycą, Debrzynką, i Głomią, a także Łobzonką – dopływem Noteci, przepływając przez malownicze leśne tereny, liczne przesmyki i jeziora rynnowe stanowią atrakcyjne wody do spływów kajakowych.

Jezior i sztucznych zbiorników jest tu około 71 (powyżej 1 ha) zajmujących łączną powierzchnię ok. 2045,22 ha, co stanowi blisko 1,5% powierzchni Powiatu. Największymi jeziorami są: Sławianowskie (278 ha), Borówno (220 ha), Zaleskie (149 ha), zbiorniki wodne na Gwdzie: Jastrowski (220 ha), Ptusza (125 ha) oraz zbiornik Podgaje (116 ha). Na tym terenie przeważają jeziora bardzo podatne na degradację, niektóre z nich posiadają niekorzystne warunki morfometryczno – zleniowe, co powoduje pogarszanie się jakości wód. Gorszą jakością odznaczają się wody położone w gminie/miasto Złotów, chociaż w ostatnich latach zaobserwowano poprawę jakości wód w jeziorach Złotowskim i Zaleskim.

W powiecie istnieje 12 miejsc zlokalizowanych nad jeziorami, które są zwyczajowo udostępniane dla społeczeństwa do kąpielii. Ponadto działa tu jeden basen kąpielowy (Lipka). W większości zbiorników, udostępnionych na kąpieliska woda odpowiada I i II klasie czystości.

Największym atutem powiatu, obok wód powierzchniowych, są lasy które zajmują 44,8% jego powierzchni. Lasy obfitują w grzyby, jagody i zwierzynę łowną.

W drzewostanach dominują sosny, spotkać też można świerki, rzadziej gatunki liściaste: buki, dęby i brzozy. Lasy rosnące wzdłuż Gwdy nazywane są Puszcza nad Gwdą, lasy koło Kujania – Borami Kujańskimi. Inne większe kompleksy leśne położone są na wschód od Krajenki oraz na zachód od Gwdy (w gm. Jastrowie).

Wśród zwierząt często spotyka się sarny, jelenie i dziki, nieco rzadziej daniela i borsuki. W czystych wodach żyją bobry oraz wiele gatunków ryb.

Z atrakcji przyrodniczych na uwagę zasługują:

- Uroczysko Jary koło Górznej – Rezerwat typu krajobrazowego, las mieszany porastający malowniczy wąwóz,
- Skupisko reliktowych roślin stepowych nad Debrzynką koło Trudnej,
- Czarci Staw – małe zarastające jezioro niedaleko Złotowa. Ochronie podlegają stanowiska rzadkich roślin reliktowych,

- Rezerwat „Kozie Brody” obejmujący torfowisko z brzozą niską, storczykiem, kruszczykiem błotnym i listerną jajowatą,
- Rezerwat „Diabli Skok” – koło Trzebieszek.

Szereg ciekawych drzew, często o wymiarach pomnikowych rośnie w dawnych parkach dworskich. Do najbardziej godnych uwagi parków, niestety dziś mocno zaniedbanych, należą parki w Małym Buczku, Radawnicy, Kujaniu i Krajence.

Dolina Gwdy stanowi wschodnią część chronionego krajobrazu obejmującego również Pojezierze Wałeckie. Drugi w powiecie obszar chronionego krajobrazu stanowią Bory Kująnskie i dolina Łobzonki.

2.3. Turystyka

Naturalne, nieskażone środowisko, czyste powietrze, spokój, swoisty mikroklimat leśno - rzeczny, obfitość grzybów i jagód w lasach, brak uciążliwych zakładów produkcyjnych gwarantuje wspaniałe możliwości wypoczynkowe i rekreacyjne na terenie Powiatu Złotowskiego. Powiat jest poprzecinany licznymi urokliwymi rzeczkami, bardzo dobrze nadającymi się do spływów kajakowych, natomiast jeziora i sztuczne zbiorniki wodne stwarzają dogodne warunki do wędkowania i wypoczynku.

Korzystając z bogactwa środowiska naturalnego powiatu turyści mogą spędzić czas urlopowy w gospodarstwach agroturystycznych, których jest około 40 na jego terenie, a także z licznych pensjonatów, moteli i hoteli, rozmieszczonych na całym obszarze Ziemi Złotowskiej. Ponadto powiat posiada bogatą historię, a na jego terenie znajduje się wiele zabytków historycznych. Do ciekawszych miejscowości, znajdujących się na terenie powiatu, które z pewnością warto zwiedzić należą przede wszystkim:

Złotów - to centrum historyczne, komunikacyjne i gospodarcze Ziemi Złotowskiej, miasto liczące 18.451 mieszkańców, dawna i obecna siedziba powiatu. Miasto posiada szereg walorów sprzyjających dobrym inwestycjom. Złotów otaczają przepiękne lasy iglasto-liściaste, wśród których żyje wiele gatunków zwierząt. W okolicy do obejrzenia są rezerваты Czarczi Staw i Uroczysko Jary, które zwiedzić można przemierzając liczne szlaki rowerowe i piesze. W samym mieście znajdują się: barokowy kościół z XVII w., neoklasycystyczny kościół poewangelicki, domy szczytowe z XVIII i XIX w. oraz neoklasycystyczny dawny pałac Działyńskich.

Jastrowie – miasto (8776 mieszkańców) na Pojezierzu Wałeckim. Ważny węzeł drogowy i kolejowy. Lokalny ośrodek przemysłowy. Nad Gwdą czynna jest niewielka elektrownia wodna. W mieście warto zobaczyć:

- Ratusz zwany „Kamiennym Domem” z przełomu XVI i XVII w.
- Kościół NMP wzniesiony w latach 1880-1882 w stylu elektycznym inspirowanym neogotykiem i neoromanizmem
- Dom, w którym w 1945 r. przebywał Leon Kruczkowski
- Domy o cechach eklektycznych z przełomu XIX i XX w.

W okolicach miasta znajdują się liczne lasy i jeziora.

Krajenka – miasto (3800 mieszkańców) położone 9 km na południe od Złotowa. Lokalny węzeł drogowy. Leży nad Głomią na lekko falistym, bezleśnym terenie. W mieście znajduje się zabytkowy kościół św. Mikołaja i św. Anny – pierwotnie zamek obronny wzniesiony z cegieł gotyckich przez założyciela miasta – Andrzeja Danaborskiego. Ponadto

w mieście znajdują się: klasycystyczny pałac Sułkowskich, neoromański kościół poewangelicki, parterowe domy mieszkalne z końca XIX w. Krajobraz urozmaica dolina Głomi.

Podgaje – wieś położona na południe od Okonka przy szosie Gorzów-Gdańsk. Założona w 1579 r. w ramach kolonizacji pogranicza pomorsko-polskiego. Miejsce jednej z najcięższych bitew jakie stoczyła 1 DP im. T. Kościuszki na tzw. „pasie przesłaniania” Wału Pomorskiego. Hitlerowcy spalili tu żywcem 32 żołnierzy polskich. Obecnie w miejscu tym wznosi się monumentalny pomnik. Obok pomnika w Wiejskim Domu Kultury mieści się Izba Pamięci.

Radawnica – duża wieś 10 km na pn. od Złotowa, wzmiankowana w 1432 r. Zabudowa na planie dwulicowym. We wsi wiele chałup szachulcowych z XIX w. Neogotycki pałac mieści dziś Uniwersytet Ludowy, przy pałacu park oraz interesujący neogotycki budynek dawnej kuźni. Ponadto neogotycki kościół Św. Barbary z 1888 r. i poewangelicki Kościół p.w. św. Stanisława Kostki z 1933 r. o formach neoromańskich.

Stara Wiśniewka – duża wieś 10 km na pn. od Złotowa. W centrum wsi znajduje się zabytkowy drewniany kościół św. Marcina z 1647 r. jednonawowy, kryty gontem, z wieżą krytą ozdobnym hełmem. W kościele chrzcielnica o formach renesansowych i obraz „Opłakiwanie Chrystusa” o cechach malarstwa kaszubskiego. Klasycystyczny dworek z połowy XIX w.

Zakrzewo - wieś gminna 10 km na pn- wsch. od Złotowa nad jeziorami Proboszczowskim i Zakrzewskim. Znane od 1432 r. Główny ośrodek polskości na Ziemi Złotowskiej. Proboszczem był tu w latach 1903-39 ks. Bolesław Domański prezes Związku Polaków w Niemczech. Na terenie gminy warto zobaczyć:

- Kościół p.w. św. Marii Magdaleny w Zakrzewie z lat 1839-1841 z ołtarzem połowym przy kościele,
- Kościół p.w. św. Michała Archanioła w Głomsku (1859 r.),
- Kościół p.w. św. Marcina w Starej Wiśniewce (1647 r.),
- Dom Polski w Zakrzewie - 1934 r.,
- Park ze starym drzewostanem w Kujaniu,
- Współczesną Kaplicę p.w. Matki Boskiej Radosnej w Zakrzewie (1989 r.), będącą spóźnionym wykonaniem testamentu Związku Polaków w Zakrzewie,
- Jeziora na terenie gminy, zwłaszcza Borówno w Kujaniu.

Okonek - to niewielkie miasteczko położone u stóp góry Teclawskiej nad rzeką Czarną dopływem Gwdy . Okolice miasta są lekko pagórkowate w dużej mierze zalesione, jesienią obfitują w grzyby. Według opisu granic między Koroną, a Księstwem Pomorskim w XV w. rzeka Czarna stanowiła granicę między Pomorzem / ziemią szczecinecką / a Wielkopolską. Nie sprzyjało to rozwojowi osadnictwa i jeszcze pod koniec XV w. było ono po obu stronach rzeki bardzo rzadkie. Okonek został założony jako wieś przed rokiem 1546 przez sołtysa osadźcę Heninga Woykę, Kaszuba przybyłego tutaj z człuchowskiego. Początkowo jej mieszkańcami byli wyłącznie Kaszubi. Historyk niemiecki prof. Tümpel nadmienia, że niemiecka nazwa Okonka - Ratzebohr wiąże się ze słowiańskim nazwiskiem księcia Racibora stąd też pierwotnie nazwano je Racibórz. Doktor Rogge wspomina, że Okonek istniał już jako osada targowa od roku 1597 na skrzyżowaniu dwóch szlaków handlowych do Szczecina i Gdańska i posiadał coś w rodzaju rady. Osada była licznie odwiedzana przez kupców. Jako osada targowa posiadał Okonek oddzielne prawa zwane " jus forense, jus civile". W roku 1614 wymienia się Okonek jako wieś wolną, która korzystała z

jarmarków. W wyniku wojny trzydziestoletniej / 1618 - 1648 / Okonek wraz z całą ziemią szczecińską dostał się w ręce Brandenburgii, a od 1720 roku znajdował się pod panowaniem pruskim. Stopniowy napływ kolonistów spowodował wypieranie rodzinnego elementu kaszubskiego. W roku 1748 miejscowość padła ofiarą wielkiego pożaru, który zniszczył miasto. Dzięki pomocy rządowej szybko się odbudował i w roku 1754 wyniósł je Fryderyk Wielki do rzędu miast. Pomyślny rozwój miasta został zahamowany w czasie wojny siedmioletniej / 1756-1763/, podczas której był on aż 23 razy bezkarnie plądrowany przez oddziały kozackie armii carskiej. Król chcąc im przyjść z pomocą wystawił folusz i darował miastu 2.000 talarów na zakupienie wełny, aż do wojny w 1806 r. kwitło tu sukiennictwo i fabrykacja flaneli. Miasto pod koniec XVIII wieku było więc dużym ośrodkiem produkcji sukienniczej znajdującym zbyt swych wyrobów w Wielkopolsce. Pierwszy rozbiór Polski i osunięcie granicy polskiej odbiło się niekorzystnie na wielkości produkcji i spowodowało zahamowanie tego przemysłu. W roku 1879 miasto uzyskało połączenie kolejowe ze Szczecinkiem i Piłą. W roku 1939 Okonek liczył 2.940 mieszkańców. W czasie II wojny światowej znajdował się tu obóz pracy przymusowej, w którym przebywali więźniowie narodowości rosyjskiej. 31 stycznia 1945 roku miasto wyzwolili żołnierze 2 Korpusu Kawalerii Gwardii Armii Czerwonej. Oś Miasta stanowi szeroka ulica Niepodległości. W mieście zachowało się kilka domów szachulcowych z XIX w. oraz pochodzący z 1856 r. neoromański kościół, zbudowany jako zbór ewangelicki a od 1945 r. użytkowany jako kościół katolicki. Kościół posiada nowoczesny wystrój z końca lat siedemdziesiątych. Ratusz wybudowany został w 1883 r. przez murarza i cieślę Gustawa Martina. Budynek jest w stylu eklektycznym / styl charakterystyczny wówczas dla budynków użyteczności publicznej/. Dawniej znajdował w nim siedzibę Sąd Okręgowy. Za budynkiem ratusza wybudowano wówczas więzienie miejskie. Oba obiekty są siedzibą Urzędu Miasta i Gminy.

Obecnie Okonek liczy około 4.200 mieszkańców. Miasto jest ważnym centrum kulturalno-oświatowym gminy. Okonek posiada Szkołę Podstawową, Gimnazjum i Przedszkole oraz znajduje się tutaj siedziba Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, w ramach którego funkcjonuje Biblioteka oraz Kino „Włókniarz”. Znajduje się tutaj stadion sportowy.

W Okonku funkcjonuje około 250 podmiotów gospodarczych. Dużym atutem tej miejscowości jest pełna infrastruktura techniczna. Posiadamy oczyszczalnię ścieków i rozbudowaną sieć kanalizacyjną. Przez teren Miasta przebiega linia gazociągu Piła-Wierzchowo, do której podłączony jest Okonek z rozbudowaną siecią. Miasto posiada wysypisko śmieci. Okonek objęty jest zasięgiem trzech operatorów telefonii komórkowej.

Lędyczek - jest to rozległa wieś położona nad Gwdą w miejscu gdzie wpadają do niej cztery dopływy: Chrzastawa, Debrzynka i Szczyra z lewej oraz Czarna z prawej. Przebiega tędy droga krajowa 22 od granicy z Niemcami – do granicy z Rosją oraz droga do Złotowa i Okonka. Wieś liczy około 530 mieszkańców. Do 1972 roku Lędyczek był najmniejszym miastem w Polsce i jednym z najmniejszych w Europie. W XIII wieku istniał tu gród pomorski, który wraz z przyległą doń wioską należał do kasztelanii szczytnieńskiej (koło Człuchowa), strzegąc przeprawy przez Gwdę. W 1308 r. Krzyżacy zajęli Pomorze Gdańskie i połączyli Państwo Krzyżackie z Brandenburgią. Przez Lędyczek, który przypadł w udziale Zakonowi, poprowadzono nową drogę handlowo-strategiczną, tzw. drogę margrabiów z Brandenburgii do Malborka. Doceniając strategiczne znaczenie Lędyczka, Krzyżacy wzniesli tu osadę obronną z zamkiem i przenieśli doń z pobliskiego Debrzna siedzibę włodarza zakonnego. Odgrywała ona rolę punktu etapowego na drodze margrabiów oraz na szlaku handlowym z Wielkopolski do Słupska. W 1466 r. Lędyczek powrócił do granic Polski. Wszedł jako wieś królewska w skład starostwa człuchowskiego w województwie pomorskim.

W 1772 r. Lędyczek zajęty został przez Prusaków. Prawa miejskie otrzymał w końcu XVIII w. lub na początku XIX w. W 1945 r. Lędyczek powrócił do Polski. Nastąpiło to po gwałtownych walkach i przełamaniu oporu wojsk niemieckich. Miasto poniosło w tych walkach ogromne straty. W lipcu 1945 r. powołano w Lędyczku pierwszy polski Zarząd Miejski. W centrum miejscowości zachowały się resztki zabudowy pochodzącej z XIX w. w większości domów kalenicowych. Kościół p.w. św. Piotra i Pawła Ap. o skromnych cechach eklektycznych zbudowany został jako zbór ewangelicki w latach 1882 -1883. Katolicki jest od 1945 r. We wnętrzu kościoła na uwagę zasługuje mosiężny żyrandol z XVIII w.

Lotyń - wieś położona jest ok. 9 km na północ od Okonka. W centrum wsi zachował się szachulcowy kościół p.w. Najświętszej Marii Panny zbudowany w 1734 r. jako zbór ewangelicki, użytkowany jako kościół katolicki od 1945 r. (zabytek II klasy), posiadający wysmukłą wieżę. Na wyposażenie wnętrza składają się ołtarz ludowej roboty z XVIII w. i krucyfiks. Na zewnątrz znajduje się tablica nagrobkowa Bogusława Hetzberga z XIX w.

Brokęcino - Wieś położona jest 4 km na północny zachód od Okonka, przy linii kolejowej oraz drodze krajowej do Piły i Koszalina. Znajduje się tu cenny zabytek - piękny drewniany kościół p. w. Św. Kazimierza z końca XVI w. (zabytek I klasy). Budowla o konstrukcji zrębowej wzniesiona została bez użycia gwoździ, elementy mocowane są na kliny i kołki. Dach kościoła i wieża kryte są gontem. Wystrój wnętrza utrzymany w stylu renesansowym pochodzi z XVII w. – między innymi ołtarz główny i ambona.

Działa tutaj prywatny zakład przetwórstwa drzewnego. Nieopodal Brokęcina w kierunku Koszalina funkcjonują położone przy parkingu nad jeziorem „Karczemka nad jeziorem”.

Węgorzewo - W tej miejscowości zachował się szachulcowy kościół Św. Stanisława Biskupa zbudowany w 1621 r. (zabytek II klasy). Wieża z 1792 r. nakryta jest ładnym, trzykondygnacyjnym hełmem. Poza tym, na pograniczu z Województwem Pomorskim działa prywatna elektrownia wodna.

Pniewo - Jest to wieś leżąca 7 km na północny zachód od Jastrowia przy drodze do Okonka i Jastrowia, nad jeziorem Kacko. Znajduje się tutaj szachulcowy kościół p.w. św. Jana Chrzciciela z 1842 r. z wyposażeniem wnętrza z okresu budowy. Część okien ozdobiona jest witrażami.

Tereny Powiatu Złotowskiego to raj dla osób lubiących aktywnie spędzać wolny czas, gdyż jest tu wiele turystycznych szlaków pieszych, rowerowych, wodnych i jeden szlak konny w gm. Lipka.

Szlaki turystyczne:

Szlaki piesze

Powiat Złotowski jest bardzo atrakcyjnym i dostępnym terenem dla wycieczek pieszych. Na początek lub koniec każdego szlaku można dojechać koleją lub autobusem PKS.

1. *Szlak żółty*

Złotów – Stawnica – Prochy – Zakrzewo - jez.Borówno - Kujan (29km)

2. *Szlak niebieski* – wokół Złotowa

Złotów - jez.Zaleskie – Błękwit - Złotów (13km)

3. *Szlak czarny*

Radawnica – Józefowo - Krzywa Wieś - Kiełpin (19 km)

4. *Szlak czerwony*

Krajenka – Wąsosz – Święta – Złotów – Zalesie – Radawnica - Brzuchowa Góra - Krzywa Wieś-Grodno-Lędyczek (46 km) – szlak 2-dniowy, z możliwością noclegu w Złotowie lub Radawnicy.

Do ciekawszych szlaków nie oznakowanych należą:

- Głubczyn - jez.Wapieńskie - jez.Płotki (częściowo poza Powiatem) – 15 km
- Tarnówka – Osówka - Piecewo – 10 km
- Wersk - dolina Łobzonki - Rudna – 12 km
- Górka Klasztorna – Kunowo - Sławianowo (początek w Powiecie Pilskim) – 9 km.

Szlaki rowerowe

Gęsta sieć dróg o nawierzchni asfaltowej i o małym natężeniu ruchu oraz tereny urozmaicone wzgórzami, jeziorami i lasami stwarzają tu bardzo wygodne warunki dla uprawiania, coraz bardziej popularnej, turystyki rowerowej. Na terenie Powiatu Złotowskiego można wytyczyć sobie kilka takich tras - poniżej podane są najbardziej atrakcyjne. Część z nich zaczyna się poza terenem powiatu, w miejscowościach o dogodnej komunikacji samochodowej.

1. Piła – jez. Płotki – Zelgniewo - jez. Wapieńskie – Maryniec – Głubczyn – Krajenka – Sokolna – Tarnówka – Osówka – Piecewo – Węgierce – Zalesie – Złotów – 58 km.
2. Jastrowie – Podgaje – Radawnica – Kiełpin – Łąkie –Debrzno – Lipka – 45 km.
3. Lipka – Mały Buczek – Wielki Buczek – Wersk – Zakrzewo – Kujan – Śmiardowo Złotowskie – Nowa Święta – Święta - Złotów – 45 km.
4. Złotów – Święta – Kleszczyna – Buntowo – Sławianowo – jez. Sławianowskie – Górka Klasztorna – Łobżenica – Rudna – Kujan – Złotów – 55 km.

Szlaki wodne

Niewątpliwie jedną z największych atrakcji turystycznych Powiatu są trasy wodne. Prowadzące rzekami, często o górskim charakterze, wśród lasów, poprzez liczne jeziora rynnowe - trasy są dużym przeżyciem dla turystów. Dotyczy to szczególnie prawobrzeżnych dopływów Gwdy (Płytnica, Rurzyca i Piława).

Trasy te będą po następujących rzekach i jeziorach:

1. Łobzonka – 62,3 km od miejsca poniżej Czyżkowskiego Młyna; szlak lekko uciążliwy, w dolnym biegu bardzo trudny, malowniczy dopływ Noteci. Na terenie powiatu odcinek początkowy do okolic wsi Rudna.

2. Gwda – 145 km – początek szlaku w Woj. Zachodniopomorskim – najczęściej od jez. Wielimie. Na teren Powiatu Złotowskiego rzeka wpływa w okolicach Czarnego (105 km). Na około 35 km odcinku od Lędyczka do Tarnówki płynie ona przez teren Powiatu, tocząc swe wody przez zaporowy zbiornik Podgaje (powyżej elektrowni wodnej w Podgajach) , zbiornik Jastrowski (powyżej elektrowni wodnej w Jastrowiu), zbiornik wody przy elektrowni wodnej w Ptuszy oraz zbiornik wody przy Fabryce Tektury w Tarnówce. Na przebycie całego szlaku potrzeba około 5-6 dni, w tym w Powiecie Złotowskim 2 dni. Szlak nieco uciążliwy, urozmaicony. Odcinek Piła – Ujście nadaje się do spływów zimowych. Miejsca dogodne do wodowania znajdują się w Lędyczku, Jastrowiu, Ptuszy i Płytnicy (elektrownie wodne). Koniec szlaku w Ujściu przy Noteci.
3. Debrzynka – malowniczy dopływ Gwdy – 26 km od jez. Debrzno, na prawie całym odcinku stanowi granicę pomiędzy Powiatem Złotowskim a Woj. Pomorskim. Szlak łatwy, atrakcyjny.
4. Płytnica – prawy dopływ Gwdy. Szlak trudny, malowniczy. Długość szlaku 36 km. Na jego przebycie potrzeba 2 dni. Miejsce wodowania w Sypniewie. Koniec szlaku przy ujściu do Gwdy w Płytnicy.
5. Rurzyca – 19 km – prawy dopływ Gwdy. Szlak malowniczy, wiedzie m.in. przez szereg śródleśnych jezior. Początek trasy w Trzebieszkach, koniec przy ujściu do Gwdy w Krępsku. Stanowi granicę pomiędzy Powiatem Wałeckim a Złotowskim. Szlak kajakowy im. Papieża Jana Pawła II.
6. Piława – prawy dopływ Gwdy. Wypływa z jez. Komorze na Pojezierzu Drawskim. Szlak malowniczy, urozmaicony. Długość szlaku 82 km, na jego przebycie trzeba przeznaczyć 3-4 dni. Na odcinku od Nadarzyc do Szwecji płynie przez teren Powiatu Złotowskiego (ok. 14 km). Miejsca wodowania: jez. Komorze, jez. Pile, Nadarzyce. Koniec trasy przy ujściu do Gwdy, nieopodal Dobrzycy, 12 km od Piły.
7. Głomia – lewy dopływ Gwdy. Stanowi ciekawy, lecz dość uciążliwy szlak długości 36 km. Na jego przebycie potrzeba 2 dni. Rzeka nadaje się do spływów kajakowych przy wyższych stanach wód. Miejsca do wodowania znajdują się nad jez. Zaleskim w Złotowie, pośrednio w Krajence. Koniec szlaku przy ujściu Gwdy w Dobrzycy.
8. Kocunia – 37 km od jez. Borówno poprzez jez. Sławianowskie do rzeki Głomi w okolicach Krajunki. Szlak łatwy, w górnym biegu bardzo malowniczy.

Znaczącą atrakcją krajoznawczą powiatu są pamiątki związane z działalnością polską przed I wojną światową i w okresie międzywojennym. Tablice pamiątkowe, pomniki w Zakrzewie i Złotowie, ekspozycje w muzeum w Złotowie oraz w izbach pamięci w Zakrzewie i Lipce dokumentują walkę ludności polskiej o swoją przynależność narodową. W Złotowie i Lipce oraz w Jastrowiu i Podgajach pomniki upamiętniają walki o wyzwolenie w 1945 r. Zabytków architektury nie zachowało się tutaj zbyt wiele. Relikty gotyckie widoczne są w przebudowanym zamku – kościele w Krajence. Okazałą budowlą wczesnobarokową jest kościół w Złotowie. W dobie klasycyzmu powstał kościół poewangelicki w Złotowie oraz pałac w Krajence. Grupę ciekawych zabytków stanowią drewniane kościoły położone w wielu miejscowościach powiatu. Do ciekawszych należą świątynie w Sławianowie, Starej Wiśniewce, Tarnówce i Buczku Wielkim. W wielu wsiach zachowały się charakterystyczne chałupy szachulcowe. Szereg miejsc powiatu wyróżnia się pięknem krajobrazu.

Do szczególnie godnych polecenia (oprócz rezerwatów) należą okolice na pn. od Kiełpina tzw. Szwajcaria Kiełpińska, z najwyższym wzniesieniem Brzuchową Górą, a także okolice jez. Borówno, dolina Gwdy między Jastrowiem i Lędyczkiem oraz dolina Łobzonki.

Pomimo bogatych walorów środowiska przyrodniczego i zasobów kultury brak jest dobrze wykształconej infrastruktury turystycznej Powiatu Złotowskiego. Słaby rozwój turystyki związany jest również z brakiem bazy informacyjnej.

Identyfikacja problemów:

Do barier i problemów związanych z rozwojem turystyki zaliczyć możemy:

- zły stan dróg,
- brak infrastruktury turystycznej,
- stosunkowo niski standard oferowanych usług,
- słaba znajomość języków obcych,
- zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego.

2.4. Zagospodarowanie przestrzenne

2.4.1 Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.

W obrębie powiatu powierzchnia obszarów prawnie chronionych wynosi 53 554,1 ha, co stanowi 5,74% powierzchni województwa i 32,2% powierzchni powiatu (GUS, 2002), z czego większość stanowią obszary chronionego krajobrazu – 53275,0 ha (32,03%). Pozostałe formy ochrony zajmują niewielki procent powierzchni powiatu: rezerваты – 103,3 ha (0,06%), użytki ekologiczne – 260,0 ha (0,13%).

Rezerваты przyrody, w myśl ustawy o ochronie przyrody, są obszarami obejmującymi naturalne lub mało zmienione ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, kulturowych, krajobrazowych i dydaktycznych. Większość z rezerwatów znajdujących się w obrębie Powiatu Złotowskiego położona jest na obszarach leśnych i chroni złożone ekosystemy leśne, bagienne, a także stanowiska chronionych roślin i zwierząt.

Na terenie Powiatu Złotowskiego znajdują się 4 rezerваты przyrody:

- **Diabli Skok** – rezerwat leśny utworzony w 1961 roku w celu ochrony fragmentu lasu mieszanego z drzewami pomnikowymi. Powierzchnia rezerwatu to 11,71 ha (gmina Jastrowie). Rezerwat obejmuje malowniczą rynnę polodowcową nad brzegiem jeziora Krępsko Małe. Na florę rezerwatu składa się 285 gatunków. Zbocza jaru porastają lasy liściaste mieszane sosnowo- bukowe, szczyt porasta bór mieszany, występują też zbiorowiska łęgu olszowego, lasu jesionowego, lasu mieszanego z panującym bukiem, ols porzeczkowy, łęg jesionowo-olszowy, źródliskowy z rzeżuchą gorzką i śledzianicą skrętolistną. 7 km na wschód od Trzebieszek znajduje się 600-letni dąb „Hubert” posiadający status pomnika przyrody.
- **Czarci Staw** – rezerwat torfowiskowy utworzony w 1990 roku, o powierzchni 4,91 ha, leży na terenie gminy Złotów i stanowi własność jej mienia komunalnego. Rezerwat obejmuje małe, zarastające jeziorko oraz przylegające łąki i grunty rolne. Ochronie podlegają stanowiska rzadkich roślin reliktowych m.in. turzycy strunowej i torfowej oraz wątrobowców, porostów występujących na zarastającym torfowisku maszarnym. Flora rezerwatu składa się ze 135 gatunków roślin, w tym 38 gatunków mszaków. Z gatunków chronionych występują tu: rosiczka okrągłolistna i długolistna, bagno zwyczajne, storczyk krwisty.
- **Uroczysko Jary** – rezerwat typu krajobrazowego, utworzony w 1998 roku o powierzchni 86 ha, położony jest na terenie gminy Złotów. Obejmuje fragment krajobrazu Pojezierza Krajeńskiego charakteryzujący się wyjątkową zmiennością

siedlisk i zbiorowisk roślinnych (leśnych, bagiennych, jeziornych). Flora składa się z 193 gatunków roślin naczyniowych i 48 gatunków mszaków. Na łąkach i bagnach występują zespoły turzycowe, sitowie leśne. Na wodach 3 jezior występują fitocenozy szuwarów nadwodnych i roślinność podwodno-nadwodna.

- **Rezerwat „Kozie Brody”** – utworzony w 1965 roku, zajmuje 9,44 ha. Leży w dolinie rzeki Młynówki w kierunku Szczecinka, stanowi własność mienia komunalnego gminy Jastrowie. Rezerwat unikalnej przyrody obejmuje torfowisko niskie z brzozą niską, storczykiem, kruszczykiem błotnym i lesterną jajowatą.

Obszary chronionego krajobrazu w Powiecie Złotowskim zajmują łączną powierzchnię 53 275 ha, składają się na nią dwa kompleksy ochronne: „Pojezierze Wałeckie” i „Dolina Gwdy” (Złotów, Jastrowie, Krajenka, Tarnówka) oraz „Dolina Łobzonki” i „Bory Kujańskie” (Złotów, Lipka, Zakrzewo).

Pomniki przyrody to pojedyncze, bądź grupowo występujące twory przyrodnicze szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej, bądź krajobrazowej. Mogą to więc być, np. sędziwe drzewa, bądź ich skupiska, duże głązy narzutowe, skałki lub inne widowiskowe „dzieła natury”. pomnikiem stać się mogą także obiekty mniej okazałe, lecz mające jakieś szczególne znaczenie (np. drzewko posadzone przez kogoś znanego). Pomniki przyrody, jako kategoria chroniąca pojedyncze, szczególne egzemplarze określonego gatunku drzewa, czy pojedyncze duże głązy, mają więc przede wszystkim znaczenie kulturowe i dydaktyczne. Status pomnika przyrody nadaje danemu obiektowi wojewoda lub rada gminy.

Pomniki przyrody na terenie Powiatu Złotowskiego:

Miasto Złotów – 18 dębów pomników na Górze Żydowskiej.

Gmina Jastrowie – 3 dęby szypułkowe, 1 dąb bezszypułkowy, sosna pospolita, 2 buki zwyczajne, bluszcz pospolity, lipa drobnolistna.

Gmina Okonek – drzewa – 2 dęby szypułkowe, 1 buk oraz głąz narzutowy.

Gmina Lipka – 5 buków zwyczajnych, 4 dęby bezszypułkowe, 3 jesiony wyniosłe, 3 klony zwyczajne, 1 olsza czarna, 1 lipa drobnolistna, 1 jodła szlachetna, 1 świerk pospolity, 1 grab zwyczajny 1 lipa srebrzysta.

Gmina Tarnówka – 2 pojedyncze drzewa.

Gmina Zakrzewo – 3 dęby szypułkowe, 1 lipa drobnolistna, grupa drzew położonych w parku w Kujanju: 1 dąb, 1 lipa drobnolistna, 1 klon, 2 jesiony, grupa drzew w Zakrzewie w rejonie kościoła: 2 dęby i 1 lipa.

Gmina Złotów – Park Sławianowo: modrzew, dąb czerwony, klon srebrzysty; Park Buntowo: lipa drobnolistna; Park Dworski Skic: modrzew europejski; Park Dworski Buntowo: 2 lipy drobnolistne, sosna wejmutka; Leśnictwo Nowy Dwór – dąb bezszypułkowy, Wieś Pieczyn: lipa drobnolistna.

Identyfikacja problemów:

Bariery i problemy związane z uwarunkowaniami ochrony środowiska naturalnego:

- niska świadomość ekologiczna, brak wykształconych postaw ekologicznych,
- problem dzikich wysypisk śmieci,
- przygotowanie planu strategii odpadów na terenie Powiatu Złotowskiego.

2.4.2 Infrastruktura techniczna

Na samym wstępie trzeba odnotować, iż wskaźnik infrastruktury technicznej, uwzględniający liczbę abonentów telefonów na 1000 mieszkańców, długość dróg na 100 km², podłączenie sieci wodno- kanalizacyjno- gazowej itp. w % ogółu mieszkańców wynosi dla Powiatu Złotowskiego 0.308, podczas gdy średnio dla wszystkich powiatów Wielkopolski- 0,465. Jest to 66% przeciętnego wojewódzkiego.

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Na terenie Powiatu Złotowskiego znajdują się 54 ujęcia wód. Z 40 ujęć wydobywane są wody czwartorzędowe, a z 14 wody trzeciorzędowe wymagające uzdatniania do picia. W chwili obecnej zasoby dyspozycyjne warstw wodonośnych, jak i wydajność ujęć są wystarczające. Woda pochodząca z ujęć poddawana jest procesowi uzdatniania w Stacjach Uzdatniania Wody. Zasadnicze etapy uzdatniania dotyczą głównie odżelaziania i odmanganiania , a także sporadycznie dezynfekcji. Ogólnie można stwierdzić, że stan wód jest dobry, tylko w nielicznych przypadkach dostateczny.

Pod względem długości sieci wodociągowej Powiat Złotowski w 2001 roku zajmował 23 miejsce spośród 31 powiatów województwa.

W roku 2002 długość sieci wodociągowej wynosiła 514,1 km. Najdłuższą sieć wodociągową posiada gmina Zakrzewo – 101 km, a najkrótszą gmina Jastrowie – 37 km i miasto Złotów – 34 km.

Długość sieci wodociągowej w gminach na dzień 31.12.2004 roku

<i>Miasta/Gminy</i>	<i>Sieć wodociągowa w km</i>
Miasto Złotów	34,7
Gmina i Miasto Jastrowie	59,2
Gmina i Miasto Krajenka	53,0
Miasto i Gmina Okonek	99,2
Gmina Lipka	81,4
Gmina Tarnówka	49,6
Gmina Zakrzewo	108,6
Gmina Złotów	99,6
Powiat Złotowski	654,4

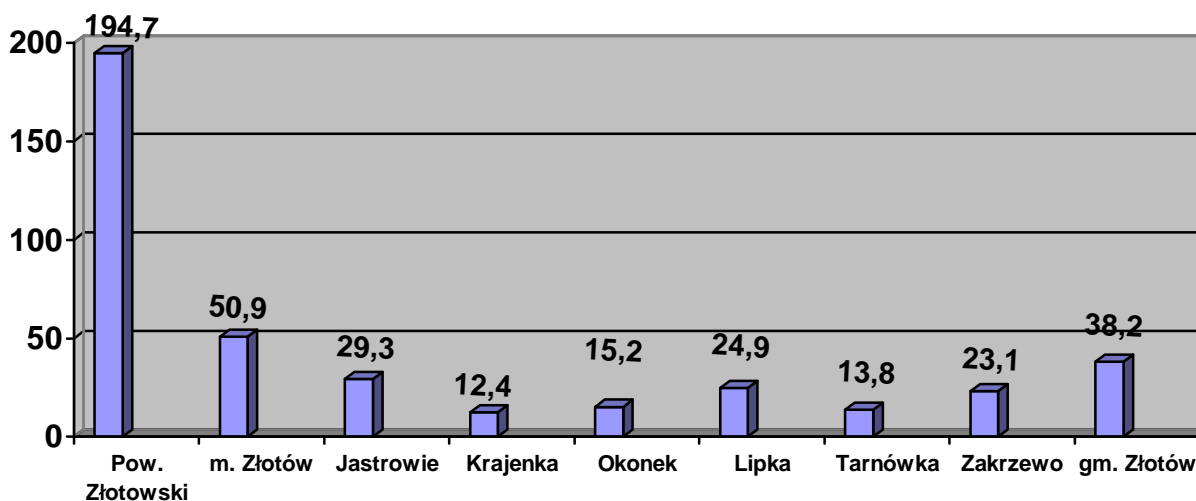
Poziom zwodociągowania dla powiatu wynosi średnio 88%. Ponad 90% zwodociągowania posiadają: Miasto Złotów (99,9%), Miasto i Gmina Okonek (97,7%), a także Gmina i Miasto Jastrowie (97,2%). Najślabiej zwodociągowaną gminą jest Gmina Złotów (73,8%).

W 2002 roku mieszkańcy Powiatu Złotowskiego zużyli o 16,9% wody więcej niż w roku 2001. Zużycie to wyniosło 2560,1 tys.m³.

Największe zużycie wody w 2002 roku odnotowano w mieście Złotów i wyniosło ono 28,9% zużycia wody na cele bytowe w całym powiecie, a w gminie Jastrowie 15,7%. Ludność gminy Okonek zużyła ok. 12% wody, w gminie Złotów 11,6% i Lipce 11%. Najmniej wody zużyto w gminie Zakrzewo 8,7%, Tarnówce 6,1% i Krajence 6%. Średnie zużycie wody na dobę w powiecie wyniosło 876,6 m³. Natomiast średnie zużycie wody na mieszkańca (policzone wg liczby osób korzystających z wody wodociągowej) wyniosło 112,9 l/d, a najmniej gminy Okonek (91,3 l/d) i Jastrowie (94,4 l/d).

Stan infrastruktury technicznej związanej z gospodarką ściekową uzależniony jest w dużej mierze od struktury osadniczej, rozproszenia zabudowy, wielkości gmin, a ponad wszystkim od ich możliwości finansowych. Te same czynniki warunkują dalszy rozwój infrastruktury, jego tempo i końcowy efekt.

Długość sieci kanalizacyjnej (w km) w gminach Powiatu Złotowskiego (na dzień 31.12.2004 roku.)

Wg GUS w 2001 roku na terenie powiatu 1567 dam³ ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzono do wód powierzchniowych lub do ziemi. Około 1383 dam³ ścieków oczyszczono, w tym: 86% biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów, a 2,3% mechanicznie. 184 dam³ ścieków wytworzonych w 2001 roku nie oczyszczono.

W 2002 roku ilość odprowadzanych ścieków wzrosła o ok. 9% i było ich 1713,1 dam³. Spośród ścieków oczyszczonych 1,2% poddano oczyszczaniu mechanicznemu, 1,7% oczyszczaniu chemicznemu, 39,5% biologicznemu i aż 57,6% oczyszczono z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ścieków nieoczyszczonych było 243,1 dam³ (tj. 14,2% ze wszystkich wyprodukowanych ścieków). Nieoczyszczonych ścieków z zakładów przemysłowych odprowadzono ok. 12% (tj. 29,0 dam³), a siecią kanalizacyjną 88% (214,1 dam³).

W 2002 roku na terenie Powiatu Złotowskiego 13 oczyszczalni ścieków obsługiwało ok. 28,6% ludności Powiatu Złotowskiego. Oczyszczalnie te odprowadziły o około 25% ścieków więcej niż w roku 2001.

Identyfikacja problemów:

Bariery i problemy:

- niski stopień skanalizowania gmin,
- niski stopień zwodociągowania gmin,
- dekapitalizacja urzędzeń melioracyjnych.

Gospodarka odpadami

Znaczną grupę odpadów powstających w Powiecie Złotowskim stanowią odpady komunalne związane z codzienną egzystencją człowieka. Na terenie powiatu odpady inne niż niebezpieczne składowane są w miejscowościach: Międzybłocie, Osowo, Anielin. Z eksploatacji wyłączono składowiska w Zakrzewie, Tarnówce, Jastrowiu i Krajence i poddano je rekultywacji.

Na uwagę zasługuje fakt, że na terenie powiatu nie znajdują się składowiska z wyjątkiem mogilnika we Franciszkowie przyjmujące odpady niebezpieczne. Jest to uwarunkowanie pozytywne, ponieważ eliminuje potencjalne źródło zagrożeń dla środowiska.

Identyfikacja problemów:

Bariery i problemy

- niska świadomość ekologiczna,
- problem dzikich wysypisk.

Dostępność komunikacyjna

Podstawą dla prawidłowego funkcjonowania transportu jest odpowiednia sieć dróg kolejowych i kołowych, częstotliwość połączeń kolejowych i autobusowych utrzymywanych z innymi miastami. Istotną rolę pod względem turystycznym odgrywają również parkingi. Dostępność komunikacyjna jest elementem kluczowym z punktu widzenia możliwości rozwoju.

Obsługę komunikacyjną Powiatu Złotowskiego zapewnia system dróg o znaczeniu regionalnym, powiatowym i lokalnym.

Infrastruktura drogowa w powiecie jest dobrze rozwinięta. Przez jego teren przebiegają dwie tranzytowe drogi krajowe o łącznej długości około 70 km.

Sieć dróg uzupełniają:

a) Drogi wojewódzkie (około 98,7 km)

- Człuchów - Piła 53,2 km
- Krajenska – Gniezno – 9,6 km
- Jastrowie – Więcbork 35,9 km

b) drogi powiatowe (około 501 km)

Długość dróg powiatowych w poszczególnych gminach przedstawia poniższe zestawienie.

Długość dróg powiatowych w rozbiciu na gminy (w km)

GMINA	Drogi zamiejskie			Drogi miejskie		
	Ogółem	o nawierzchni		Ogółem	o nawierzchni	
		twardej	gruntowej		twardej	gruntowej
Okonek	68,6	65,4	3,2	6,4	6,4	-
Złotów	98,3	88,4	9,9	-	-	-
Miasto Złotów	-	-	-	6,6	6,6	-
Tarnówka	57,6	45,3	12,3	-	-	-
Zakrzewo	60,1	52,5	7,6	-	-	-
Lipka	73,1	64,0	9,1	-	-	-
Krajenka	48,2	45,2	3,0	3,5	3,5	-
Jastrowie	77,2	77,2	-	1,4	1,4	-
Razem	483,1	438,0	45,1	17,9	17,9	-

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg

Na koniec 1998 roku długość dróg gminnych i lokalnych w powiecie wynosiła 308 km, w tym o nawierzchni twardej 109 km.

Z eksploatacją infrastruktury drogowej wiążą się dwa aspekty:

- utrzymanie dróg,
- jakość świadczonych usług na drogach.

Stan dróg jest niezadawalający. Odpowiedzialny za drogi powiatowe – Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie – otrzymuje środki, które pozwalają tylko na niezbędne remonty i modernizacje. Jedyną nadzieją na obecnym etapie to środki pomocowe, zarówno krajowe jak i zagraniczne.

Osobowe usługi przewozowe na terenie powiatu sprawują głównie Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Pile, Wałczu, Chojnicach i Człuchowie. Mają one do dyspozycji nowoczesny dworzec autobusowy w Złotowie, lokalne dworce PKS w Jastrowiu, Krajenku i Okonku oraz przystanki autobusowe w poszczególnych wsiach. Układ połączeń autobusowych nie jest dostosowany do obecnych granic powiatu. Szczególnie brakuje dogodnych połączeń zachodniej i zachodnio – północnej części powiatu ze Złotowem. Wprowadzona w 1999 roku na te trasy komunikacja prywatna nie sprawdziła się.

Problemem dla młodzieży szkolnej, szczególnie ponadgimnazjalnej jest niehonorowanie biletów miesięcznych wystawionych przez innych przewoźników.

Komunikacja kolejowa

W powiecie eksploatowane są obecnie dwie linie kolejowe o łącznej długości 90 km :

- Piła – Kołobrzeg
- Piła – Złotów – Tczew

Linia kolejowa ze Złotowa do Więcborka i dalej do Laskowic Pomorskich została kilka lat temu wycofana z eksploatacji.

Linia Piła – Kołobrzeg jest zelektryfikowana, o elektryfikacji linii z Piły do Tczewa plany PKP jeszcze nie wspominają.

Tendencją polityki lokalnej PKP jest likwidacja nierentownych linii oraz zamykanie miejscowych dworców.

Linia Piła – Tczew funkcjonuje jak dotychczas, z tym, że zmniejszeniu uległa ilość połączeń. Jednak już na linii Piła – Kołobrzeg coraz mniej pociągów dalekobieżnych zatrzymuje się w Jastrowiu i Okonku.

Konsekwencją zamykania i braku nadzoru w godzinach nocnych dworców kolejowych jest ich stopniowa dewastacja, szczególnie w Jastrowiu i Złotowie. Jeszcze gorzej przedstawia się stan przystanków kolejowych w miejscowościach wiejskich, z których niekiedy pozostały tylko ruiny.

Tranzytowy charakter dróg i szlaków kolejowych stwarza dla powiatu, niezależnie od opisanych niedoskonałości, dobre warunki do podróżowania, tranzytu i wymiany towarowej.

Identyfikacja problemów:

bariery i problemy:

- zły stan dróg w stosunku do rosnącego ruchu samochodowego,
- niski poziom inwestowania.

zadania mające na celu poprawę sytuacji:

- modernizacja dróg,
- wyznaczanie tras turystycznych (ścieżki rowerowe),
- budowa oraz utwardzanie jezdni na drogach gminnych,
- poszerzanie istniejących jezdni na drogach gminnych.

Elektroenergetyka

Powiat Złotowski włączony jest za pośrednictwem linii 220 kW do krajowego systemu energetycznego. Linia ta przebiega z Poznania przez Piłę do Koszalina. Od niej liniami wysokiego i średniego napięcia prąd elektryczny dostarczany jest na teren powiatu. Na terenie powiatu znajduje się 5 stacji energetycznych 110/15 kW.

W najbliższych latach przewiduje się rozbudowę linii Poznań – Piła – Koszalin z mocy przesyłowej 220 kV do 400 kV.

Moc dostarczana na teren powiatu jest wystarczająca dla potrzeb ludności i gospodarki. Problemem jest brak dwustronnego zasilania miejscowości i większych zakładów produkcyjnych. Problemem staje się również sprawa reelektryfikacji wsi. W wielu przypadkach okazuje się, że sieć elektryczna wybudowana na wsi przed 50 laty wymaga gruntownej modernizacji.

Na terenie powiatu poza niewielkimi elektrowniami wodnymi na rzece Gwdzie brak jest innych źródeł energii elektrycznej.

2.4.3 Stan dziedzictwa kulturowego

Na terenie Powiatu Złotowskiego nie występują niestety walory antropogeniczne o dużym znaczeniu ponadregionalnym. Dominują tu przede wszystkim zabytki sakralne, niszczone młyny, dworki i pałace, drewniane zabudowania i gospodarstwa. Brakuje obiektów unikalnych, niespotykanych, które byłyby identyfikowane z regionem.

2.5. Gospodarka.

Gospodarka Powiatu Złotowskiego ma charakter rolniczo – przemysłowy z dodatkiem funkcji usługowej, w tym turystycznej. W okresie ostatnich 10 lat przemysł przeszedł wielką przemianę ustrojową z państwowego na prywatny, skutkiem czego jest bezrobocie strukturalne na terenie powiatu.

Na terenie powiatu w końcu 2004 roku było zarejestrowanych ok. 4.000 podmiotów gospodarczych, z czego tylko 5% stanowiło sektor publiczny. Około 3.100 z nich prowadzonych jest przez osoby fizyczne. Najwięcej jednostek funkcjonuje w handlu- ok. 1.400, w przemyśle i budownictwie zarejestrowanych jest 850 podmiotów, natomiast w rolnictwie około 290. Należy zaznaczyć, że w powiecie dominują jednoosobowe podmioty gospodarcze i pracodawcy zatrudniający do 20 pracowników.

Ponadto w Złotowie działa Cech Rzemiosł Różnych. Skupia on małe i średnie przedsiębiorstwa z regionu. Na dość wysokim poziomie rozwinęła się funkcja turystyczna. Na terenie powiatu działa wiele gospodarstw agroturystycznych. Ich liczba wzrasta z każdym rokiem. Baza gospodarcza jest rozpięta i swym zasięgiem obejmuje liczne działy gospodarki.

Powiat Złotowski jako jednostka samorządowa jest instytucją prężnie działającą. Duży nacisk kładzie się na rozwój gospodarczy. Należy tak wykorzystać potencjał gospodarczy, aby przyniósł on jak najwięcej korzyści dla tworzenia dogodnych warunków inwestowania. Dla w pełni skutecznego rozwoju regionu konieczne jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

2.6. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna i społeczna

31 grudnia 2002 r. Powiat Złotowski zamieszkiwało 68.493 osoby, co stanowiło 2,04% ogólnej liczby mieszkańców Województwa Wielkopolskiego oraz 0,17% mieszkańców kraju.

Spośród 4 gmin wiejskich i 3 miejsko-wiejskiej i 1 miejskiej, tworzących powiat, największa liczba mieszkańców zamieszkuje gminę miejską Złotów – 18.451 osoby. Liczba mieszkańców pozostałych gmin zawiera się od 3.098 osób w gminie Tarnówka do 11.404 w gminie Jastrowie. Pozytywnym uwarunkowaniem, na tle innych powiatów, jest fakt małej rozbieżności w liczbie mieszkańców poszczególnych gmin wiejskich. Podstawowe informacje o ludności gmin powiatu przedstawiono w tabeli.

Podstawowe informacje o ludności gmin Powiatu Złotowskiego podaje następująca tabela:

	Ogółem	kobiety	Ludność w wieku			Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
			przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
Powiat	68535	34602	17203	42950	8382	10,79	8,56	2,23
m. Złotów	18430	9577	4215	12046	2169	10,09	7,59	2,49
Jastrowie	11435	5844	2858	7225	1352	11,04	9,93	1,11
Krajenka	7192	3631	1937	4377	878	10,48	8,83	1,65
Okonek	8975	4471	2143	5526	1306	10,69	9,27	1,42
Lipka	5638	2805	1428	3496	714	11,42	8,66	2,77
Tarnówka	3071	1501	789	1896	386	10,14	9,19	0,95
Zakrzewo	4788	2366	1339	2842	607	7,97	5,66	2,31
gm. Złotów	9006	4407	2494	5542	970	13,55	9,07	4,48

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Gęstość zaludnienia ogółem w powiecie wynosi 41 osób na km² i jest to jeden z najniższych wskaźników wśród powiatów województwa.

Struktura wieku mieszkańców Powiatu Złotowskiego, wyrażona w podziale na grupy wiekowe: przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną, różni się nieznacznie od struktur dla innych powiatów oraz przeciętnej dla Województwa Wielkopolskiego. Według danych z roku 2004, w wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 25,10% ogółu mieszkańców, w wieku produkcyjnym – 62,67%, a w wieku poprodukcyjnym – 12,23%.

Przedstawiona struktura wskazuje, że społeczeństwo Powiatu Złotowskiego jest nieznacznie młodsze, niż przeciętne społeczeństwo województwa. Należy to uznać za sytuację korzystną, choć nakładającą na władze samorządowe zarówno szczebla powiatowego, jak też gminnego, dodatkowe zadania z zakresu rozwoju infrastruktury przeznaczonej dla młodszych grup wiekowych. Wiąże się też z niebezpieczeństwem dużego zapotrzebowania na pracę.

Strukturę wieku mieszkańców Powiatu Złotowskiego według danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Poznaniu przedstawiono w tabeli.

Struktura wieku mieszkańców Powiatu Złotowskiego w 2004 roku (stan na 31.12).

Wiek	0-2	3-6	7-12	13-15	16-18	19-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej
	2235	3219	5762	3627	3560	12824	8661	10455	8767	2190	7235

Źródło: GUS

Struktury wieku mieszkańców powiatu oddają trendy typowe dla rozwoju ludnościowego całego kraju. Bardzo mała liczebnie jest grupa ludności urodzonej w okresie II wojny światowej, bardzo liczne jest pokolenie wyżu kompensacyjnego z przełomu lat 40-tych i 50-tych, wyraźnie odzwierciedla się niż z lat 60-tych oraz wyż lat 70-tych i 80-tych; mała liczebnie (szczególnie w mieście) jest grupa dzieci urodzonych w latach 90-tych, co jest efektem procesów transformacji systemowej skutkującej trudną sytuacją na rynku pracy, kryzysem mieszkaniowym, zmniejszaniem liczby zawieranych małżeństw i ogólnie zmianami modelu rodziny.

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu (stan na 20.05.2002 r. - dane dotyczą ludności w wieku 13 lat i więcej) przedstawiony został w tabeli.

Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia

Ogółem	Z wykształceniem						
	wyższym	policealnym i średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	podstawowym	Podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia	nieustalonym
56.122	3000	12.850	1.945	14.474	21.400	2.446	7

Źródło: US w Poznaniu

Porównując poziom wykształcenia ludności na terenie Powiatu Złotowskiego ze średnimi wskaźnikami w tej dziedzinie dla całego obszaru Polski można zauważyć kilka niepokojących różnic. Udział ludności z wykształceniem wyższym na terenie Powiatu Złotowskiego (4,3%) jest zdecydowanie niższy niż średnia dla całego kraju (11,6%). Udział ludności z wykształceniem podstawowym i niższym, który na terenie powiatu wynosi 34,8% jest znacząco wyższy od średniej dla całego kraju, która wynosi 17,6%. W dużym stopniu spowodowane to jest utrudnionym dostępem mieszkańców powiatu do infrastruktury edukacyjnej, szczególnie na poziomie szkół wyższych, a także migrację lepiej wykształconych osób do dużych ośrodków miejskich, które oferują większą ilość lepiej płatnych miejsc pracy oraz wyższy standard życia.

Rynek pracy, bezrobocie

Z analizowanych danych osób bezrobotnych wynika, że poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem wpływającym na status bezrobotnych. Zjawisko bezrobocia tylko w niewielkim stopniu dotyczy osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Największe problemy z podjęciem pracy mają osoby o niskim poziomie wykształcenia, bez kwalifikacji pożądanym na rynku pracy.

Zjawisko bezrobocia z uwzględnieniem wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy obrazuje tabela.

Bezrobocie z uwzględnieniem wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy (stan na 30 czerwca 2006 r.)

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Z tego wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach						Liczba bezrobotnych kobiet	Z tego wg czasu pozawania bez pracy w miesiącach						
			Do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow. 24		do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	Pow. 24	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Wiek	15-17 lat	01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	18-24	02	928	187	208	162	222	86	63	551	80	208	146	171	202	207
	25-34	03	1297	133	185	216	301	209	253	808	58	134	97	189	208	414
	35-44	04	1031	75	134	140	225	187	270	632	60	92	79	115	139	432
	45-54	05	1238	73	149	150	234	233	399	647	30	53	58	87	121	465
	55-59	06	267	11	21	25	53	48	109	96	0	2	5	5	10	32
	60-64 lata	07	16	0	4	2	4	2	4							
Wykształcenie	Wyższe	08	133	25	43	18	21	18	14	86	14	25	12	12	12	8
	Policealne i średnie zawodowe	09	1106	152	271	228	305	298	370	751	76	164	130	199	212	308
	Średnie ogólnokształcące	10	195	21	42	29	35	28	57	154	17	30	22	28	27	45
	Zasadnicze zawodowe	11	1518	176	428	317	395	443	704	781	64	153	125	148	199	448
	Podstawowe i niepełne podstawowe	12	1825	177	360	265	423	459	1136	962	57	117	96	180	230	741
Staż pracy ogółem	do 1 roku	13	873	57	126	71	120	144	355	591	30	70	39	70	101	281
	1-5	14	1923	165	294	238	315	338	573	1015	67	125	100	158	189	376
	5-10	15	1106	80	185	135	215	190	301	583	29	72	56	104	93	229
	10-20	16	1299	91	155	127	200	237	489	678	37	61	57	89	118	316
	20-30	17	808	59	126	84	158	143	238	275	18	30	31	47	55	94
	30 lat i więcej	18	61	7	10	12	13	12	7	6	0	0	1	1	4	0
	Bez stażu	19	1188	92	248	190	158	182	318	751	47	131	101	98	120	254
Ogółem	20	4777	479	701	695	1039	765	1098	3899	228	489	385	567	680	1550	

Identyfikacja problemów:

Bariery i problemy:

- rosnące bezrobocie,
- pogłębienie się sfery ubóstwa, patologie społeczne,

Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa

Warunki i jakość życia mieszkańców Powiatu Złotowskiego determinowane są głównie przez miejsce zamieszkania. Wiejska sieć osadnicza powiatu jest silnie zróżnicowana. Na obszarach silniej zalesionych wykształciło się szereg małych miejscowości liczących po kilkudziesięciu mieszkańców. Na obszarze tym bardzo słabo rozwinięta jest infrastruktura. Zdecydowanie najlepsza sytuacja występuje w miejscowościach gminnych, które posiadają odpowiednią infrastrukturę, zapewniającą obsługę mieszkańców na stosunkowo wysokim poziomie. Na poziom życia mieszkańców powiatu pozytywnie wpływa również centralne usytuowanie Złotowa jako stolicy powiatu oraz stosunkowo dobrze rozwinięty transport publiczny. Około 27% ludności powiatu mieszka w mieście Złotów, który dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze oferuje najlepsze warunki życia.

Poziom jakości życia mieszkańców powiatu jest niski. Wartość syntetycznego miernika jakości życia, uwzględniający m. in. długość dróg na 100 km², podłączenie mieszkańców do sieci wodno-kanalizacyjno-gazowej w % ogółu mieszkańców, przeciętną płacę, stopę bezrobocia, liczbę lekarzy na 10 tys. mieszkańców, stopień oczyszczania ścieków, dochody gmin na 1 mieszkańca itd.- wynosi 0,141, podczas gdy średnio dla powiatów Wielkopolski 0,305 (46% średniego wojewódzkiego).

Opieka zdrowotna

Opiekę lekarską na poziomie specjalistycznym zapewnia głównie Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie, który w chwili obecnej liczy 280 łóżek. W struktury szpitala wchodzi m. in. oddziały i poradnie, które przedstawiono w tabeli poniżej.

ODDZIAŁY SZPITALNE
Wewnętrzny
Chirurgiczny
Dziecięcy
Położniczo-ginekologiczny z pododdziałem noworodków
Anestezjologii i intensywnej terapii
Psychiatryczny
Dzienny psychiatryczny
Oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (Detoksykacyjny)
Oddział terapii uzależnień od alkoholu- Piecewo
Oddział opieki długoterminowej z łózkami hospicyjnymi
Szpitalny oddział ratunkowy, zespoły wyjazdowe „R” i „W”
JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

Blok operacyjny
Dział rehabilitacji
Pracownie diagnostyczne w tym: laboratorium analityki medycznej z pracownią mikrobiologii i pracownią serologii, pracownia diagnostyki sonograficznej i endoskopowej, pracownia RTG
Szkoła rodzenia
Apteka szpitalna
Poradnie przyszpitalne: poradnia zdrowia psychicznego, poradnia leczenia uzależnień, poradnia neurologiczna, poradnia psychologiczna, poradnia ginekologiczno- położnicza, poradnia otolaryngologiczna, poradnia kardiologiczna, poradnia chirurgii onkologicznej, poradnia chirurgii urazowo- ortopedycznej
Kaplica
Prosektorium
ZAKŁAD OPIEKUŃCZO- LECZNICZY

Szpital dysponuje trzema karetkami pogotowia (ratunkową, wypadkową i transportową), które obsługują teren całego powiatu.

W powiecie znajduje się 13 aptek, zlokalizowanych w następujących miejscowościach: Złotów (6), Jastrowie (3), Krajenka (1), Lipka (1), Okonek (1), Zakrzewo (1) oraz 3 punkty apteczne w Tarnówce, Radawnicy, Kleszczynie.

Wychowanie przedszkolne, szkolnictwo

Opieka przedszkolna w gminach Powiatu Złotowskiego nie jest najlepiej rozwinięta, i w poszczególnych gminach kształtuje się na podobnym poziomie. W poniższej tabeli przedstawione jest zestawienie liczby przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (na dzień 31 grudnia 2005 r.)

Zestawienie liczby przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych

gmina/miasto	Przedszkola	
	ogółem	Dzieci
m. Złotów	5	593
Jastrowie	1	296
Krajenka	4	190
Okonek	2	233
Lipka	1	151
Tarnówka	1	60
Zakrzewo	2	117
gm. Złotów (oddziały przedszkolne przy szkołach)	14	235
Łącznie w powiecie	16 (+14 oddziałów przedszkolnych przy szkołach)	1.873

Źródło: Strony internetowe poszczególnych gmin

Większość przedszkoli znajduje się w budynkach wymagających ciągłych inwestycji, zarówno w infrastrukturę techniczną, jak i termomodernizację. Warto podkreślić, że utrzymywanie przedszkoli jest jednym z elementów polityki prorodzinnej, której realizacja leży w kompetencjach między innymi także samorządów gminnych. Brak przedszkoli na obszarach wiejskich jest jedną z przyczyn utrudniających restrukturyzację rynku pracy i poprawę warunków bytowych mieszkańców, bowiem niemożność zapewnienia opieki dzieciom sprawia, iż duża część kobiet rezygnuje z poszukiwania pracy. Jednocześnie z obawy przed utratą pracy w czasie długiej opieki nad dzieckiem, znaczna część kobiet rezygnuje z posiadania potomstwa. Przedszkola, obok oczywistej funkcji wychowawczo-edukacyjnej, są więc istotnym elementem wpływającym na rozwój społeczny i gospodarczy gmin. Pożądane jest, by we wszystkich miejscowościach uznanych za rozwojowe funkcjonowały przedszkola lub oddziały przedszkolne przy szkołach.

Na terenie powiatu funkcjonuje 27 szkół podstawowych i 12 gimnazjów publicznych, w których uczy się łącznie 8373 uczniów (rok szkolny 2004/2005). Szczegółowy wykaz w rozbiciu na gminy przedstawiony jest w tabeli.

gmina	szkoły podstawowe	liczba uczniów	szkoły gimnazjalne	liczba uczniów
m. Złotów	3	1.163	2	859
Krajenka	3	734	1	368
Jastrowie	3	908	1	506
Okonek	4	732	2	498
Lipka	2	131	2	77
Tarnówka	1	273	1	150
Zakrzewo	4	475	1	271
Gm. Złotów	7	759	2	469
Łącznie w powiecie	27	5.175	12	3.198

Na terenie powiatu znajduje się również Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy znajdująca się w Jastrowiu. W skład szkoły wchodzi szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne i internat.

Na terenie Powiatu Złotowskiego działa 6 szkół ponadgimnazjalnych: I Liceum Ogólnokształcące w Złotowie, Zespół Szkół Elektro-Mechanicznych w Złotowie, Zespół Szkół Ekonomicznych w Złotowie, Zespół Szkół Rolniczych w Złotowie, Zespół Szkół Technicznych w Jastrowiu, Zespół Szkół Spożywczych w Krajence.

Wszystkie szkoły posiadają pracownie komputerowe i mają dostęp do sal gimnastycznych. Zazwyczaj wykładane są w nich dwa języki – język angielski i niemiecki. Wyjątkiem jest tu I Liceum Ogólnokształcące w Złotowie gdzie dodatkowo wykładany jest

język francuski. Największą pod względem liczebności uczniów szkołą ponadgimnazjalną na terenie powiatu jest Zespół Szkół Rolniczych w Złotowie, gdzie uczęszcza 661 uczniów, natomiast najmniejszą Zespół Szkół Ekonomicznych w Złotowie liczący 404 uczniów (dane z dnia 31.12.2002 r.). Ze względu na powyższe dostęp mieszkańców gminy do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym należy uznać za dobry.

Wzrasta oferta szkół policealnych, które są częścią złotowskich zespołów szkół. Obecnie 3 tego typu szkoły (Zespół Szkół Ekonomicznych w Złotowie, Zespół Szkół Spożywczych w Krajence i Zespół Szkół Technicznych w Jastrowiu) oferują kształcenie w kierunku uzyskania tytułu technika ekonomisty, technika administracji, technika informatyka i technika prac biurowych.

Aktywność kulturalna, sportowa i społeczna

Aktywność społeczna, kulturalna i sportowa może przybierać bardzo różne formy. Zaliczyć tu można przede wszystkim działalność: instytucji obsługi kultury w dużej mierze będących skutkiem realizacji zadań własnych gmin (jako część infrastruktury społecznej - np. biblioteki, domy kultury), działalność stowarzyszeń kulturalnych, społecznych, oświatowych, religijnych, charytatywnych, turystyczno-krajoznawczych, działalność folklorystyczną, działalność klubów sportowych, drużyn harcerskich, działalność partii politycznych i związków zawodowych, wreszcie wydawanie lokalnych czasopism, czy cykliczne organizowanie imprez kulturalnych lub sportowych.

Mieszkańcy gmin Powiatu Złotowskiego charakteryzują się znaczną aktywnością kulturalną, społeczną i sportową pomimo niezbyt dobrze rozbudowanej bazy temu służącej. Zdecydowana większość instytucji kulturalnych w gminach to biblioteki i punkty biblioteczne, jak również domy kultury oraz ewentualnie świetlice wiejskie. Ponadto w Złotowie działa Muzeum Ziemi Złotowskiej. Na terenie powiatu funkcjonują dwa kina. Jedno mieści się w miejscowości Okonek i jest to kino sezonowe, natomiast drugie, działające przez cały rok zlokalizowane jest w mieście Złotów.

Bezpieczeństwo publiczne

W Złotowie działa Powiatowa Komenda Policji, obejmująca swym zasięgiem obszar całego powiatu.

Z danych udostępnionych przez Komendę wynika, iż na terenie powiatu maleje poziom przestępczości. W roku 2004 odnotowano ogółem 2111 czynów przestępczych natomiast w roku 2005 odnotowano 2011 czynów.

W ogólnej liczbie przestępstw (2011), 1317 to przestępstwa o charakterze kryminalnym.

Zmniejszyła się liczba przestępstw skierowanych przeciwko mieniu. Przestępstw o tej kategorii stwierdzono 835, wobec 1040 w roku poprzedzającym. Również spadkowi uległ wskaźnik kradzieży z włamaniem z 356 w roku 2004 do 271 w roku 2005.

Długofalowa tendencja ograniczania wszystkich kategorii przestępstw zmierza w dobrym kierunku.

W dużym stopniu udało się ograniczyć przestępczość przeciwko zdrowiu i życiu, mniej było zdarzeń skutkujących uszczerbkiem na zdrowiu, zmniejszyła się liczba bójek i pobić, a także rozbojów, kradzieży rozbójniczych i wymuszeń rozbójniczych.

Istotnym wskaźnikiem, który może obrazować pracę policji może być jej ocena przez samych mieszkańców. Wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w roku 2004, wskazywały, że 81% mieszkańców powiatu czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

W Złotowie działa Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej, która dysponuje 3 samochodami gaśniczymi, 3 samochodami specjalnymi, 2 samochodami operacyjno-dowodczymi i 2 samochodami pomocniczymi.

Poniższy rysunek przedstawia schemat organizacyjny PSP z uwzględnieniem wydziałów i jednostek

**SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ
KOMENDY POWIATOWEJ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
w ZŁOTOWIE**

W okresie od 01.01. – 31.12.2003 roku jednostki ochrony przeciwpożarowej Powiatu Złotowskiego interweniowały 776 razy. Średnio jednostki wyjeżdżały do zdarzeń 2,1 razy w ciągu doby.

Wśród interwencji jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych należy wymienić:

- 390 pożarów,
- 377 miejscowych zagrożeń
- 9 alarmów fałszywych

Podział zdarzeń na pożary, miejscowe zagrożenia i fałszywe alarmy w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Usługi finansowe

Bardziej złożona obsługa finansowa mieszkańców i podmiotów gospodarczych (operacje bankowe, kredyty, wymiana walut, rachunki oszczędnościowe) możliwa jest przede wszystkim w Złotowie. W mieście funkcjonuje Spółdzielczy Bank Ludowy (samodzielny bank, nie podległy centrali w innym mieście) oraz jego oddziały w mieście Krajenka, Jastrowie, Okonek i Lipka, poza tym PKO BP, PKO S.A., BGŻ oraz filia Banku Pocztowego.

Opieka społeczna

Wśród problemów, z którymi najczęściej borykają się mieszkańcy powiatu dominują: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm i bezdomność. Najczęściej problemy te są ze sobą sprzężone i stanowią „*naczynia połączone*”.

Zjawisko ubóstwa ma wiele przyczyn – może ono być wywołane bezrobociem, niepełnosprawnością, ale także biernością życiową i brakiem odpowiedzialności.

Problemem nieodłącznie sprzężonym, czy też powodującym ubóstwo jest bezrobocie. Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych do rozwiązania problemów ekonomicznych, politycznych i społecznych.

Pokażną grupę stanowią niepełnosprawni, których stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi. Niwelowanie skutków niepełnosprawności oznacza odejście od socjalnej izolacji i tworzenie mechanizmów oraz instytucji ułatwiających tej kategorii osób integrację społeczną w środowisku zamieszkania, w pracy oraz w społeczności – jako całości.

Problemem, który wnosi ogromne spustoszenie moralne i emocjonalne jest alkoholizm. Pauperyzacja społeczeństwa, załamanie się autorytetów, brak wzorców moralnych w wychowaniu, społeczna akceptacja nietrzeźwości – stanowią niektóre czynniki ściśle związane z pogłębianiem się skali tego problemu.

Nowym zjawiskiem jest bezdomność; jako zjawisko społeczne wiąże się z brakiem domu, pracy i środków do życia. W 2001 r. w Złotowie utworzono noclegownię dla bezdomnych. Jest to jedyna tego typu placówka w powiecie.

Identyfikacja problemów

- wysoki poziom bezrobocia, duży odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy,
- niski poziom wykształcenia, migracje osób wykształconych z terenu powiatu do dużych ośrodków miejskich,
- zły stan techniczny obiektów oświatowych,
- niski standard zasobów mieszkaniowych (na terenach wiejskich) spowodowany brakiem wyposażenia w wodociąg i kanalizację,
- słaby rozwój budownictwa mieszkaniowego (niska ilość mieszkań oddawanych do użytku),
- postępujące ubożenie mieszkańców, zwłaszcza na terenach wiejskich (głównie popegeerowskich),
- mała ilość mieszkań socjalnych,
- niewystarczająca infrastruktura sportowa i kulturalna (np. sale sportowe, kino),
- bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych.

2.7. Diagnoza potrzeb i czynników rozwoju. Analiza SWOT.

W trakcie opisu i analizy zasobów i sfer działalności społeczno-gospodarczej [podrozdz. od 2.1 do 2.6 nin. rozdziału] zidentyfikowano występujące problemy, zestawiając je na końcu poszczególnych podrozdziałów.

Syntetyczne zestawienie potrzeb, problemów i czynników rozwoju zawarto w poniższej analizie SWOT. Metoda analizy SWOT jest, w odniesieniu do planistycznych dokumentów o charakterze społeczno-gospodarczym, najlepszym sposobem zidentyfikowania, sklasyfikowania, oceny i zdiagnozowania, czynników wpływających na rozwój danego obszaru i opracowania na tej podstawie najkorzystniejszego dla niego planu bądź programu rozwoju.

Analiza SWOT

Mocne strony:

- atrakcyjne walory przyrodnicze i czyste środowisko, promocja poprzez coroczny EuroEko-Meeting;
- duży odsetek sprawnych ekonomicznie gospodarstw rolnych, ponad dwukrotnie większa powierzchnia niż przeciętna krajowa;
- dobre warunki dla rozwoju małych i średnich firm;
- dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna i elektroenergetyczna;
- młode społeczeństwo i duży potencjał ludności w wieku produkcyjnym;
- zintegrowane społeczeństwo;
- silne związki z Zachodem Europy, co skutkuje napływem stamtąd gotówki i szansą na jej inwestowanie;
- wystarczająco duża sieć szkół ponadgimnazjalnych;
- prężne organizacje agroturystyczne, cykliczna organizacja agrotargów;
- wieś podatna na przeobrażenia w kierunku wielofunkcyjności;
- położenie powiatu poza strefą stepowienia zagrażającego pasowi środkowemu Polski, w którym leży Wielkopolska.

Słabe strony:

- niska jakość życia mieszkańców, zwłaszcza na obszarach wiejskich;
- niski poziom dochodów mieszkańców;
- słabo rozwinięta bądź zdekapitalizowana infrastruktura techniczna, komunalna i społeczna;
- nedorozwój przemysłu i usług;
- duże bezrobocie, migracja na Zachód za pracą;
- dezintegracja środowisk popegeerowskich; zagrożenie marginalizacją;
- peryferyjne położenie powiatu wobec dużych ośrodków miejskich i ważnych szlaków komunikacyjnych;
- słabo rozwinięta baza turystyczna, niewykorzystane walory krajobrazowe;
- niska kultura ekologiczna ludności.

Szanse:

- możliwość pozyskania środków pomocowych przez samorządy, podmioty gospodarcze, społeczne i rolników (szansa na rozwój społeczny i gospodarczy);
- możliwość uprawy szerokiego wachlarza roślin w związku z mniejszą częstotliwością występowania suszy niż w pasie stepowienia (szansa na poprawę konkurencyjności złotowskich gospodarstw);
- rosnące zapotrzebowanie Europy na zdrową, bezpieczną, naturalnie produkowaną żywność (szansa na eksport);
- popyt ze strony turystów zagranicznych (bliskość niemieckiej granicy) i miejskich na wypoczynek na łonie natury.

Zagrożenia:

- dychotomia pomiędzy potrzebami lokalnej społeczności a redystrybucją środków finansowych; prymat efektywności ich alokacji (w dużych miastach) nad koniecznością wyrównywania szans i warunków życia;
- utrata kadr przez wyjazdy za granicę;
- niestabilność systemowa i prawna, co wiąże się z niepewnością jutra dla istniejących i nowopowstających firm;
- niebezpieczeństwo marginalizacji obszarów peryferyjnych do jakich powiat jest zaliczany.

Już pobieżna analiza wskazuje, że mocne i słabe strony obszaru objętego Planem nie są z sobą równoważne. Podobnie ma się rzecz z szansami i zagrożeniami. Nie znaczy to, iż powiat nie może pretendować do przyspieszonego rozwoju. Może i powinien. Świadomość braku przewag mocnych stron (korzystnych potencjałów) oraz szans nad zagrożeniami pozwoli znaleźć sposoby przewyciężenia i słabości, i zagrożeń. Najlepszym sposobem na to jest koncentracja wysiłków na rzecz wzmocnienia mocnych stron i wykorzystania szans (ucieczka do przodu) nie zaniedbując przy tym, w miarę sił i środków, likwidacji słabych stron i zagrożeń.

Najkrótszą drogą do sukcesu jest wielokierunkowy i zrównoważony – z zachowaniem nie pogorszonych zasobów przyrodniczych – rozwój gospodarczy powiatu, maksymalizowanie wysiłku samorządu dla pozyskania środków unijnych na infrastrukturę tak techniczną, w tym drogową, jak i społeczną, w tym na szpitalnictwo, oświatę i kulturę. Zachęcanie przedsiębiorców do podobnych starań o środki na rozwój biznesu. Wszystko to zaowocuje poprawą jakości życia mieszkańców, w tym miejscami pracy i zwiększonymi dochodami. Tak z pracy jak i przedsiębiorczości. Wzrost dochodów to inwestycje, to dalszy rozwój i poprawa warunków życia.

Rozdział 3.

Działania i przedsięwzięcia prowadzące do poprawy sytuacji w powiecie.

W pierwszej części rozdziału (pkt. 3.1) zaprezentowano wszystkie działania i przedsięwzięcia prowadzące do szeroko rozumianej poprawy sytuacji w powiecie, realizowane zarówno przez samorządy, jak i przez inne podmioty. Są wśród nich działania niezbędne, bez których powiat nie może się rozwijać, pierwszorzędne, które przyspieszają rozwój i drugorzędne, które są dla rozwoju obszaru objętego Planem ważne, ale mogą być realizowane w bliżej nieokreślonym czasie i tempie.

Druga część (pkt. 3.2) zawiera listę działań (grup projektów), z zakresu zadań własnych powiatu, zakwalifikowanych wg m. in. hierarchii ważności i innych kryteriów do realizacji, głównie poprzez inwestycje- choć nie wyłącznie- w najbliższej perspektywie finansowej Unii, tj. w latach 2007 – 2013.

3.1 Przewidywane kierunkowe działania i przedsięwzięcia do realizacji przez różne podmioty niezależnie od stopnia ważności i pilności.

3.1.1 Przewidywane zmiany w sposobie użytkowania terenów i w strukturze gospodarczej obszaru objętego Planem Rozwoju.

Struktura gospodarcza obszaru, zmiany rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zmiany w sposobie użytkowania terenów kształtowane będą przez Wspólną Politykę Rolną, Politykę Spójności, ale także przez politykę władz krajowych, w tym samorządowych.

Władze samorządowe województwa i powiatu wraz z samorządami gmin zapewnią, poprzez planowanie przestrzenne i plany zagospodarowania przestrzennego, takie zmiany w użytkowaniu terenów, aby:

- nie umniejszać przestrzeni rolnej o gleby dobre, a wyłączać z produkcji na cele leśne i inwestycyjne gleby najslabsze lub w ogóle nie użytkowane rolniczo;

- zapewnić tereny pod rozwój ogólnodostępnej infrastruktury: poszerzenie dróg, budowę parkingów, stacje paliw, przydrożnych usług, pod rozwój budownictwa przemysłowego, pod markety, budownictwo mieszkaniowe, infrastrukturę komunalną itp.;
- szczególną preferencją w udostępnieniu terenów objąć małe i średnie przedsiębiorstwa zarówno w pasach przydrożnych jak i w zwartych jednostkach osadniczych;
- koncentrować wiejskie budownictwo mieszkaniowe w zwartych jednostkach osadniczych, zamiast zabudowy kolonijnej i zagrodowej, doprowadzając do stopniowej zmiany struktury zabudowy wsi;
- wyznaczyć szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, konne itd.), miejsca widokowe i miejsca pobytu dla turystów; opracować koncepcję zagospodarowania terenów przy jeziorach i rzekach na potrzeby rekreacji i wypoczynku.

W zakresie gospodarki terenami i kształtowania struktury gospodarczej obszaru podejmowane będą, głównie przez powiat jeszcze inne, dodatkowe działania. Są to:

- opracowanie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin mapę powiatu z zaznaczeniem poszczególnych terenów i ich funkcji oraz stworzenie, w oparciu o tą inwentaryzację, banku danych o terenach do inwestowania i zagospodarowania, a potem ich promowanie
- identyfikowanie wspólnych dla gmin i powiatu obszarów (dziedzin) działania celem zwiększenia skuteczności w osiągnięciu celów;
- promowanie przestrzeni turystycznie i gospodarczo atrakcyjnych zwłaszcza dla biznesu przyjaznego środowisku oraz przemysłu rolno-spożywczego i drzewnego;
- udzielanie pomocy istniejącym firmom w pozyskiwaniu środków unijnych na dalszy rozwój;
- akceptowanie i wspieranie dokonujących się na wsi przemian, zarówno w strukturze użytkowania ziemi jak i funkcji wsi, polegających na dywersyfikacji działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, usług, rzemiosła, ekologizacji produkcji rolnej oraz estetyzacji wsi i zagród;
- koordynowanie poprzez Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości i przy współpracy z organizacjami pracodawców i pozarządowymi przedsięwzięć realizowanych przez środowiska biznesowe i inne oraz pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, mając na uwadze, że na 100 pracowników zatrudnionych w nowym zakładzie powstają 2-3 dodatkowe sklepiki lub inne małe jednostki usługowe oraz 65 miejsc pracy poza produkcją.

Zmiana w sposobach użytkowania terenów na korzyść lasów i funkcji urbanizacyjno-rekreacyjnych, a więc zmiana zorientowana na ich ekonomiczną waloryzację, zmniejszy wprawdzie rolniczą przestrzeń produkcyjną, ale poprawi jej jakość. Wyłączone z produkcji rolnej, na rzecz innych funkcji, grunty będą bowiem gruntami najgorszymi jakościowo, dotąd zaniżającymi dochodowość gospodarstw rolnych. Stawiały te gospodarstwa w trudnej pozycji konkurencyjnej z gospodarstwami unijnymi, dysponującymi gruntami o 20-30% lepszymi od przeciętnych w Polsce. Nowe funkcje wyłączonych gruntów zwiększą nie tylko intensywność ich wykorzystania przez podmioty pozarolnicze i przyniosą nowym użytkownikom znacznie większe dochody niż rolnikom (i podatki dla samorządów), ale doprowadzą do zmiany struktury gospodarczej całego obszaru objętego Planem Rozwoju Lokalnego, zmienią oblicze Złotowszczyzny. W wytworzonym PKB zwiększy się udział produktu przemysłowego i usług, wzrośnie atrakcyjność biznesowa powiatu i zredukuje się bezrobocie. Powiat Złotowski przestanie być- jak to zapisano w diagnozie sektorowej strategii wojewódzkiej dotyczącej rolnictwa i obszarów wiejskich- „peryferyjnym obszarem wiejskim, o krajobrazie zdominowanym przez lasy, o słabym i rozproszonym zaludnieniu, z tendencją do odpływu ludności”. Stanie się zaś co najmniej „pośrednim obszarem wiejskim o zróżnicowanej strukturze gospodarczej...”.

3.1.2 Rozwój infrastruktury technicznej, w tym drogowej oraz infrastruktury ochrony środowiska.

Rozwój infrastruktury technicznej (w tym drogowej) i środowiskowej to priorytet w działaniach władz powiatowych i gminnych. To najpilniejsza sprawa w społecznych odczuciach. Nic dziwnego, skoro infrastruktura jest siłą napędową rozwoju gospodarczego i czynnikiem poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Tworzy ona miejsca pracy bezpośrednio przy jej budowie, obsłudze i pośrednio, poprzez poszerzenie pola inwestycji gospodarczych uruchamianych dzięki tej infrastrukturze. Wzrost dostępności do dróg i poprawa ich jakości zwiększa mobilność społeczną, co - poza wieloma innymi korzyściami - ułatwia znalezienie pracy poza miejscem zamieszkania.

Powiat, a w niektórych przypadkach powiat wraz z gminami, podejmie wiele przedsięwzięć na rzecz rozwoju infrastruktury. Niektóre z nich opisano wcześniej (pkt 3.1.1). Spośród działań na rzecz infrastruktury technicznej najważniejszymi będą:

- budowa i modernizacja dróg;
- utrzymanie istniejącej sieci dróg w możliwie najlepszym stanie dzięki racjonalnej eksploatacji i bieżącym naprawom;
- niedopuszczenie do likwidacji istniejących połączeń kolejowych i autobusowych bez wyraźnych powodów;
- maksymalne zgazyfikowanie powiatu, zmodernizowanie linii energetycznych, powszechne udostępnienie internetu;
- wdrożenie w powiecie jednolitego systemu segregacji i utylizacji odpadów;
- doprowadzenie do likwidacji dzikich wysypisk;
- promowanie zmian tradycyjnego systemu ogrzewania na rzecz nośników energii o charakterze proekologicznym;
- promowanie przydomowych oczyszczalni ścieków w gospodarstwach rolnych i małych przedsiębiorstwach położonych w znacznej odległości od magistrali sieciowych;
- ekologiczne edukowanie lokalnej społeczności pod kątem racjonalnego korzystania ze środowiska, zwłaszcza w rejonach cennych krajobrazowo i przyrodniczo (Bory Kujańskie, Dolina Gwdy, Szwajcaria Kiełpińska itd.).

Wykaz przewidzianych inwestycji infrastrukturalnych znajduje się w rozdziale 4.

Wszystkie wymienione działania przyczynią się do poprawy warunków i jakości życia lokalnej społeczności, zapewnią zrównoważony rozwój powiatu, uchronią cenną przyrodniczo Krajnę przed pogorszeniem jej naturalnych zasobów. Zmniejszą też dystans w wyposażeniu w infrastrukturę wobec innych powiatów w Wielkopolsce. Przypomnijmy, że wskaźnik infrastruktury technicznej, który opisano w rozdziale 2 (pkt. 2.4.2) wynosi zaledwie 66% w porównaniu ze średnią wojewódzką.

3.1.3 Działania i przedsięwzięcia prowadzące do poprawy warunków i jakości życia.

Jakość życia zależy od dochodów ludności, w tym pochodzących z zatrudnienia. Zdeterminowana jest także organizacją i funkcjonowaniem instytucji służących zaspokajaniu potrzeb społecznych takich jak zdrowie, edukacja, kultura, opieka społeczna, bezpieczeństwo oraz warunkami do uprawiania sportu, wypoczynku i rekreacji. Powiat ma szczególnie dużo do zrobienia na polu poprawy warunków życia. Przypomnijmy, że wskaźnik jakości życia jest tu o ponad 50% niższy niż średnio w województwie (opis wskaźnika w pkt. 2.6).

Zatrudnienie, a właściwie jego wzrost jest i będzie jednym z priorytetowych poczynań władz samorządowych powiatu. Osiąganiu tego celu służyć będzie - jak to opisano wcześniej - zmiana struktury gospodarczej obszaru objętego Planem oraz rozwój

infrastruktury technicznej, w tym transportowej oraz środowiskowo- komunalnej. Stymuluje ona bowiem- jak to opisano wcześniej- aktywność wszystkich dziedzin gospodarki i wzrost liczby miejsc pracy. Drugim kierunkiem działań na rzecz zatrudnienia będzie cały kompleks spraw podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, a wśród nich:

- ograniczenie skali bezrobocia w powiecie oraz zmiana jego struktury przez intensyfikowanie działań Urzędu;
- rozpoznanie potrzeb pracodawców, w celu organizacji szkoleń;
- współpraca z samorządami w celu organizacji Centrum Informacji Zawodowej (CIZ);
- sukcesywne rozszerzenie współpracy z pracodawcami tworzącymi nowe miejsca pracy;
- osiągnięcie wysokiej jakości pracy;
- prowadzenie działań osłonowych dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz zacieśnienie w tym zakresie współpracy z MOPS i Centrum Pomocy Rodzinie;
- przeciwdziałanie bezrobociu rodzinnemu poprzez uaktywnianie członków poszczególnych rodzin bezrobotnych oraz zapobieganie dziedziczeniu bezrobocia;
- występowanie o dofinansowanie programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Warunki zdrowotne kształtowane będą w pierwszej kolejności poprzez inwestycje, modernizację i unowocześnienie bazy służby zdrowia. Wśród nich przewiduje się zakup sprzętu medycznego, karettek, budowę zbiorników wodnych i urządzeń neutralizacji ścieków dla potrzeb szpitala, a także modernizację kotłowni, ciepłociągów i grzejników, wymianę okien i dachu w budynkach szpitalnych. Wykaz inwestycji służby zdrowia zamieszczono w rozdziale 4. Spośród przedsięwzięć pozainwestycyjnych powiat, bądź szpital, dla którego jest on organem prowadzącym, zajmie się:

- promocją i współorganizacją programów profilaktyki zdrowotnej, a przede wszystkim:
 - a) programu badań mamograficznych, raka piersi, szyjki macicznej i prostaty
 - b) programu badania kardiologicznego
 - c) programami edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży
- pobudzeniem działań na rzecz indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za zdrowie i na rzecz jego ochrony;
- finansowaniem, w trybie i na zasadach określonych ustawami, świadczeń opieki zdrowotnej;
- oceną skuteczności wykorzystania zainwestowanego kapitału rzeczowego (sprzętu medycznego) i oceną stopnia zadowolenia społecznego z usług tym sprzętem;
- szkoleniem personelu medycznego średniego szczebla w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych i lepszej obsługi pacjentów;
- sporządzaniem- w porozumieniu z Wielkopolską Izbą Aptekarską- harmonogramów dyżurów aptek w dniach wolnych od pracy.

Niektóre z tych przedsięwzięć będą finansowane z EFS. O te środki powiat i służba zdrowia czynić będą starania, opracowując stosowne projekty i przedkładając wnioski aplikacyjne.

Edukacja: Powiat, jako organ prowadzący dla szkół ponadgimnazjalnych, będzie utrzymywał, adaptował i rozbudowywał obiekty szkolne oraz sportowe (budowa i modernizacja hal sportowych). Spośród ważniejszych inwestycji przewidzianych do realizacji w sektorze oświaty wymienić należy budowę:

- termomodernizację budynków szkolnych w Złotowie, Jastrowiu i Krajence;

- termomodernizację budynków w Ognisku Pracy Pozaszkolnej w Złotowie, w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Jastrowiu;

- modernizację kuchni i części socjalnej w Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej w Jastrowiu.

Nadto przewiduje się wymianę dachów, stolarki okiennej, węzłów sanitarnych i wykonanie innych robót, w tym konserwacji bieżących według potrzeb i możliwości. Szczegółowy wykaz inwestycji pionu oświatowo- wychowawczego znajduje się w rozdziale 4.

Powiat zajmie się też między innymi:

- bieżącym monitorowaniem potrzeb kształcenia i dostosowaniem do nich kierunków kształcenia;

- udzieleniem pomocy stypendialnej i dopracowaniem systemu pomocy dla młodzieży zdolnej a mającej trudne warunki materialne tak, aby jak najtrafniej kierować pomocą stypendialną;

- podnoszeniem kwalifikacji nauczycieli;

- organizowaniem imprez patriotyczno- wychowawczych dla młodzieży;

- itd.

Część zadań powiatu w zakresie edukacji zamierza się współfinansować z EFS o środki, którego to funduszu powiat będzie się ubiegał przedkładając stosowne projekty i wnioski.

Kultura. Historia spowodowała zubożenie środowiska kulturowego. Dlatego zachodzi konieczność rozpoznania tego co pozostało w spuściźnie (materialnej i duchowej) po przodkach oraz wzbogacenie tych zasobów o nowe wartości. Dlatego też powiat zajmie się ochroną przestrzeni kulturowej i kształtowaniem społecznej świadomości w zakresie jej użytkowania oraz umiejętnego korzystania z szeroko rozumianych dóbr kultury.

W okresie objętym Planem przewiduje się:

- dokończenie inwentaryzacji zasobów kulturowych oraz zabezpieczenie obiektów o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego;

- wyznaczenie lub korygowanie szlaków turystyczno-krajobrazowych tak, aby uwzględniały zasoby kultury;

- promowanie miejscowości gdzie zlokalizowane są obiekty dziedzictwa kulturowego (Złotów, Zakrzewo, Stara Wiśniewka, Buczek, Krajenka itd.);

- utrzymywanie i rozwijanie istniejących instytucji kultury;

- wspieranie merytoryczne i finansowe organizacji pozarządowych, statutowo zajmujących się kulturą;

- popularyzowanie, poprzez organizowane odczyty i imprezy, spuścizny kulturowej Złotowszczyzny celem zwiększenia poczucia tożsamości mieszkańców i integracji powiatu;

- dopracowanie zasad współdziałania powiatu z gminami przy organizowaniu wspólnych imprez kulturalnych, promocyjnych itd.;

- objęcie przez władze powiatu patronatu ochronnego nad ginącymi zawodami, dziedzictwem kulinarnym, obyczajowością, obrzędowością;

- konferencje popularno- naukowe dotyczące Polaków spod Znaku Rodła.

Kalendarz stałych imprez kulturalnych, patriotycznych i promocyjnych przedstawia się następująco:

Kalendarz stałych imprez kulturalnych, patriotycznych i promocyjnych

Lp.	Nazwa imprezy	Miejsce imprezy	Termin imprezy każdego roku	Zasięg imprezy	Organizator	Współorganizator
1.	Rocznica wyzwolenia ziem Powiatu Złotowskiego spod okupacji hitlerowskiej	Podgaje	I kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
2.	Finał Konkursu Promocyjnego „Złoty Herb”	Złotów	I kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
3.	Konkurs Wiedzy o Wielkopolsce- eliminacje powiatowe	Złotów	I kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
4.	Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej- finał powiatowy	wg uzgodnienia	I kwartał	Powiatowy	Zarząd Powiatowy Ochotniczej Straży Pożarnej	1. Starostwo Powiatowe w Złotowie 2. Komenda Powiatowa PSP
5.	Wielkopolski Konkurs Wiedzy o Samorządzie Terytorialnym- eliminacje powiatowe	Złotów	I kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	Ognisko Pracy Pozaszkolnej
6.	Finał Konkursu „Nagroda Powiatu Złotowskiego”	Złotów	I kwartał	Powiatowy	Starostwo powiatowe	
7.	Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja*	Złotów	II kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
8.	Uroczystości związane z zakończeniem II-giej wojny światowej	Złotów	II kwartał	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
9.	Targi Agroturystyczne - Agrotargi Złotowskie - Przegląd Zespołów Folklorystycznych - Festiwal Rękodzieła Artystycznego	Złotów	II kwartał	krajowy	Starostwo Powiatowe	Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych Północnej Wielkopolski „Krajna”
10.	Powiatowy Dzień Strażaka	wg uzgodnienia	II kwartał	Powiatowy	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP Zarząd Powiatowy w Złotowie	Starostwo Powiatowe
11.	Regionalny	Krajenka	II kwartał	Regionalny	Związek Ochotniczych	Starostwo Powiatowe-

	Przeгляд Orkiestr Dętych				Straży Pożarnych RP Zarząd Powiatowy w Złotowie	dofinansowanie
12.	Turniej Wiedzy Prewencyjnej		II kwartał	Powiatowy	Komenda Powiatowa Policji	Starostwo Powiatowe
13.	Chcemy integracji społeczeństwa „Cis”	Złotów	II kwartał	Powiatowy	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Złotowie Starostwo Powiatowe	
14.	Powiatowa Inauguracja Roku Szkolnego	Szkoła ponadgimnazjalna- do uzgodnienia	Wrzesień	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	Szkoła ponadgimnazjalna
15.	Rocznica wybuchu II wojny światowej	Złotów	Wrzesień	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
16.	Dożynki Powiatowe	Wg uzgodnienia	Wrzesień	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
17.	Bukowińskie spotkania	Wielki Buczek	Wrzesień	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
17.	Powiatowy Dzień Edukacji	Wg uzgodnienia	Październik	Powiatowy	Szkoła ponadgimnazjalna	
18.	Święto Niepodległości	Złotów	11 listopada	Powiatowy	Starostwo Powiatowe	
19.	Impreza integracyjna „Bawmy się Razem”	Krajenka	Listopad	Powiatowy	Starostwo powiatowe	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Złotowie

Opieka społeczna. W powiecie, w którym kluczowym problemem jest bezrobocie i ubóstwo wielu warstw społecznych, w tym środowisk popegeerowskich, opieka społeczna odgrywa doniosłą rolę w utrzymaniu, choćby minimalnego poziomu życia. Znaczenie ma też tworzenie mechanizmów zapobiegania skutkom pauperyzacji (odrzucenie, alkoholizm, bezradność) i skutkom niepełnosprawności. Systematycznie pracuje się nad monitorowaniem problemów społecznych oraz doskonaleniem przejrzystych i sprawiedliwych sposobów sprawowania opieki społecznej.

Na terenie powiatu będą realizowane programy i działania wynikające z przyjętej w bieżącym roku przez Radę Powiatu „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2006 – 2016” Są to m. in.:

- doskonalenie opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i psychicznie chorymi;
- ochrona dzieci i młodzieży w rodzinach zagrożonych i problemowych oraz ograniczenie patologii i przestępczości młodocianych m. in. poprzez utworzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, powoływanie ognisk wychowawczych i rekrutowanie kandydatów na rodziny zastępcze, zapewnienie kontynuacji świetlic środowiskowych i tworzenie nowych w miarę potrzeby;
- wygospodarowywanie mieszkań chronionych i socjalnych;
- tworzenie sieci klubów pracy w gminach oraz aktywizowanie społeczno-zawodowe różnych grup w lokalnej społeczności;
- tworzenie warunków do realizacji pracy socjalnej w rodzinie;
- pozyskiwanie do współpracy z samorządami organizacji pozarządowych, biznesowych i wolontariatu;
- przeciwstawianie się postawom roszczeniowym, bierności, uzależnieniom od pomocy społecznej (sprzyjać temu będzie następująca kolejność postępowania: wychowanie, terapia, propagowanie wzorców aktywności społeczno-zawodowej, praca, opieka, pomoc socjalna).

Sprawami społecznymi i socjalnymi zajmować się będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Centrum, oprócz dysponowania środkami powiatu na cele społeczne i socjalne, poszukiwać też będzie zewnętrznych źródeł współfinansowania swojej działalności (środki unijne- EFS, prywatne, itd.).

Poprawa bezpieczeństwa następować będzie systematycznie, tak jak to miało miejsce w latach minionych. Zarówno Policja, Straż Pożarna oraz inspekcja sanitarna i weterynaryjna, doskonałą wspólne, zintegrowane działania dla zwalczania nieprawidłowości, patologii oraz przestępczości w życiu gospodarczym i społecznym. Rokuje to dobrze na przyszłość, choć wielu mieszkańców Złotowszczyzny ma nadal poczucie zagrożenia przed niebezpieczeństwami, poczynając od niebezpieczeństwa żywnościowego (np. nadmierna koncentracja chemikaliów w produktach rolnych) i sanitarnego poprzez pożarowe, a kończąc na kryminalnym.

Warunki do uprawiania sportu, wypoczynku i rekreacji. O stwarzaniu warunków do uprawiania sportu, wypoczynku i rekreacji wspomniano już w poprzednich rozdziałach, uwypuklając działania takie jak: wytyczanie ścieżek i szlaków turystycznych z uwzględnieniem obiektów kultury i pomników przyrody, wyznaczanie miejsc widokowych oraz miejsc chwilowego postoju i dłuższego pobytu turystów, zagospodarowanie terenów przyrzecznych i przyjeziornych, udzielanie pomocy przy tworzeniu gospodarstw agroturystycznych i jednostek obsługi turystów. Wszystkie te działania przysłużą się zarówno miejscowej ludności jak i przyjezdnym, poprawiając warunki do uprawiania sportu, wypoczynku i rekreacji.

Dodatkowo przewiduje się:

- oznakowanie dróg dojazdowych do miejsc szczególnie atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo;
- upowszechnienie przez powiat, poprzez promocję, najlepszych miejsc do wypoczynku, sportu i zabaw.

3.2 Lista grup projektów/ zadań do realizacji, ustalona na podstawie hierarchii ważności oraz kryteriów formalnych, merytorycznych i technicznych.

Wszystkie działania zapisane poprzednio (pkt. 3.1) mają ważne znaczenie dla obszaru objętego Planem i będą realizowane w ramach działalności operacyjnej samorządów bądź innych podmiotów. Są jednak zadania strategiczne, priorytetowe, należące do zadań własnych powiatu i mające prymat nad innymi. Są to zadania na najbliższe lata, wymagające z reguły dużych nakładów, ale skutkujące dalekosiężnymi korzyściami.

W „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Złotowskiego”, uchwalonej w 2002r. przyjęto, iż priorytetami są:

1. stworzenie warunków dla zmniejszenia skali i skutków bezrobocia
2. intensyfikacja rozwoju gospodarczego.

Te dwa kryteria uznaje się za wiodące w ustalaniu niniejszej listy grup projektów (działań) i projektów. Nadmienić należy, że te same priorytety za wiodące uznaje dla lat 2007-2013 Polityka Spójności UE.

Skala i skutki bezrobocia będą łagodzone przez operacyjną działalność Powiatowego Urzędu Pracy, ale przede wszystkim przez intensyfikowanie rozwoju gospodarczego przynoszącego nowe miejsca pracy. Tak więc obydwie priorytety strategiczne i wywodzące się z nich działania zająają się i wzajemnie na siebie oddziałują.

Rozwój gospodarczy, a w ślad za nim spadek bezrobocia, warunkowany jest przez wiele czynników, ale najważniejsze z nich to:

- inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę techniczną (drogową, energetyczną i telekomunikacyjną, w tym internet). Infrastruktura ta przyczynia się do rozwoju przedsiębiorczości i nowych obszarów aktywności gospodarczej, natęża mobilność ludności i ożywia kontakty; zwiększa w sposób bezpośredni i pośredni liczbę miejsc pracy i ułatwia jej poszukiwanie;

- kadry, ich wiedza i kompetencje, rozumiane jako poprawa jakości kształcenia, jego upowszechnienie na poziomie co najmniej średnim oraz umiejętność wykonywania w sposób profesjonalny powierzonych czynności zawodowych;

- dostęp do usług społecznych (do służby zdrowia, kultury, sportu), bez których trudno zachować w powiecie kadry decydujące o rozwoju i postępie.

Powiat i Plan stawia na te najważniejsze czynniki warunkujące rozwój, koncentrując nakłady na projekty z nimi związane. Lista projektów/zadań do realizacji umieszczona w kolejnym rozdziale (rozdział 4) obejmuje głównie przebudowę i rozbudowę dróg oraz inwestycje w służbie zdrowia i oświacie. Ponadto przewiduje się wiele przedsięwzięć inwestycyjnych („miękkich”) w sferze społecznej współfinansować z EFS o środki, którego to funduszu powiat i jego jednostki organizacyjne będą się ubiegać przygotowując w terminie późniejszym stosowne projekty i wnioski aplikacyjne. Tak więc powiat stara się zagwarantować rozwój gospodarczy, skupiając się na najważniejszych elementach jego stymulowania i zapewnić osiągnięcie obydwu priorytetowych celów zapisanych w powiatowej Strategii.

Przy wyborze listy projektów/zadań kierowano się nie tylko hierarchią ważności ale dodatkowo takimi kryteriami jak:

- możliwość dofinansowania projektów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (poprzez Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny- WRPO), bądź innych funduszy unijnych (EFS poprzez Sektorowy Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”) albo pozaunijnych (np. Europejski Obszar Gospodarczy lub Norweski Mechanizm Finansowy);
- spójność projektów z działaniami i celami RPO i sektorowych programów operacyjnych;
- możliwość osiągnięcia wskaźników efektywności projektów, wykonalności technicznej, finansowej i ekonomicznej;
- możliwość uzyskania zadowalających wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania;
- wpływem na unijną politykę ochrony środowiska i równości szans płci.

Największą grupę projektów przewidzianych do współfinansowania z EFRR, tak pod względem kosztów jak i liczby stanowią projekty drogowe (26 projektów na wartość 92.063.780zł).

Druża obejmuje inwestycje służby zdrowia, polegające głównie na zakupach sprzętu medycznego (26 projektów na wartość 9.782.000zł).

Trzecia grupa to inwestycje w oświacie (10 projektów na wartość 2.400.000zł).

Nadto przewidziano jeden projekt termomodernizacyjny dla budynku Powiatowego Urzędu Pracy (150.000zł). Kolejna grupa projektów to projekty kwalifikujące się do finansowania z EFS.

Na liście projektów/zadań Planu nie znalazły się inwestycje przedsiębiorców, rzemieślników, rolników itd., jakkolwiek odgrywają one pierwszorzędą rolę w rozwoju powiatu. Plan nie zajmuje się bowiem poszczególnymi grupami społecznymi, a sprawami o charakterze publicznym, dotyczącymi ogółu obywateli i tymi działaniami, które służą całej społeczności, w tym również przedsiębiorcom, rolnikom i wszystkim innym grupom zawodowym.

Znalazły się natomiast w Planie (rozdział 5) niektóre projekty innych niż powiat podmiotów (województwa, gminy), gdyż należą do zadań tzw. Celu publicznego i są powiązane, co najmniej pośrednio, z działaniami realizowanymi przez powiat.

Liczba projektów powiatu nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb i oczekiwań społecznych. Jest natomiast dostosowana do możliwości ich zaspokojenia przez budżet.

Rozdział 4.

Zadania i projekty przewidziane do realizacji.

Zadania i projekty przewidziane do realizacji przez powiat oparto na założeniu ich współfinansowania z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej, a w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (poprzez Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny) oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego (poprzez Sektorowy Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”).

Zarówno kierunki działań i charakterystyka grup projektów prowadzących do poprawy sytuacji w powiecie opisane w rozdziale 3, jak i poszczególne projekty opisane w niniejszym, 4-tym rozdziale, są nie tylko spójne ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, a sięgającą horyzontem czasowym 2020 roku oraz spójne z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007 – 2013 (wersja z czerwca 2006r.), ale także z dokumentami planistycznymi rządu polskiego i polityką unijną.

Uzasadnienie dla realizacji projektów jest oczywiste. Przemawiają za nimi zarówno zapóźnienia w lokalnym rozwoju i potrzeba ich nadrabiania oraz konieczność poprawy warunków życia i wyrównywania szans społeczności lokalnej. Obydwa te cele są sztanदारowymi w polityce krajowej, regionalnej i lokalnej.

Zarówno rozmiar jak i koszt inwestycji drogowych wymagają szczególnego uzasadnienia.

Głównym celem projektów drogowych jest zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej oraz wzmocnienie konkurencyjności regionalnej poprzez poprawę złego stanu infrastruktury transportu lokalnego.

Realizacja projektów spowoduje zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów, kosztów paliwa, co korzystnie wpłynie na funkcjonowanie okolicznych przedsiębiorstw. Modernizacja przyczyni się tym samym do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw w lokalnych gminach Powiatu Złotowskiego. Dzięki powyższym zmianom projekty będą miały wpływ na generowanie dochodów ludności z działalności pozarolniczej. Inwestycje będą również istotnym wkładem w budowę stabilnych podstaw wzrostu gospodarczego oraz turystycznego w regionie.

Przeprowadzone badania wskazują, że dzięki realizacji projektów wzrośnie bezpieczeństwo oraz skróci się czas podróży użytkowników dróg powiatowych, a także przyczyni się do zmniejszenia liczby wypadków oraz kolizji. Ich realizacja wpłynie korzystnie na stan środowiska naturalnego. Zmniejszeniu ulegnie poziom emisji spalin, poziom emitowanego hałasu oraz poziom zapylenia okolicznych terenów.

Dzięki realizacji projektów zmodernizowanych zostanie ok. 232 km dróg powiatowych. Na zmodernizowanych drogach szerokość jezdni wyniesie średnio 5 m. Drogi będą spełniać wszystkie wymagania techniczno- prawne dla tych grup inwestycji.

W zależności od potrzeb poszczególnych przedsięwzięć wybudowane zostaną zatoki autobusowe, zmodernizowane zostaną chodniki, wybudowane zostaną przejścia dla pieszych oraz urządzenia bezpieczeństwa ruchu typu barierki, a także sieć kanalizacji deszczowej.

Odpowiedzialnym za utrzymanie dróg powiatowych jest Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie, który między innymi sprawować będzie nadzór nad prawidłowym wykonaniem planowanych przedsięwzięć. Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg powołał Powiatowy Zespół Zarządzania Projektami Unijnymi, którego zadaniem jest przygotowywanie wniosków o współfinansowanie inwestycji drogowych ze środków unijnych a także ich realizacja, rozliczanie i sprawozdawczość.

Poza drogami wymienionymi w poniższym wykazie projektów drogowych budowana i przbudowywane będą na zasadzie współfinansowania z miastem Złotów:

- część ul. Wielatowskiej,
- ul. Kolejowa,
- ul. 8-ego Marca.

Ulice te są drogami powiatowymi. Szczegółowy zakres robót opisano w rozdziale 5, pkt. II.8.

1. Zestawienie wartości planowanych nakładów inwestycyjnych i remontowych w latach 2007 – 2013

Lp.	Jednostka (instytucja) odpowiedzialna za realizację zadań	Rok							Razem lata 2007 – 2013
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
1.	Powiatowy Zarząd Dróg	16.563.780	13.000.000	12.375.000	13.000.000	11.125.000	13.800.000	12.200.000	92.063.780
2.	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego	1.252.000	3.770.000	2.920.000	1.840.000				9.782.000
3.	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej		300.000	280.000	100.000	620.000	400.000		1.700.000
4.	Powiatowy Urząd Pracy			150.000					150.000
		17.815.780	17.070.000	15.725.000	14.940.000	11.745.000	14.200.000	12.200.000	103.695.780

1. wykaz projektów drogowych

Przedsięwzięcie - zadanie	Instytucja odpowiedzialna za zadanie	Miejsce realizacji	Czas realizacji	Koszt
Wielkopolski wzorzec rozwiązań komunikacyjnych – przebudowa ulicy Norwida w Złotowie	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	M. Złotów	2007	2.063.780,08
Przebudowa drogi 1013P odcinek Sypniewo-Jastrowie (17 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Jastrowie	2007	6.500.000,00
Przebudowa drogi 1049P ulica Jagiełły w m. Krajenka (0,7 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Krajenka	2007	1.000.000,00
Przebudowa drogi 1042P odcinek Węgierce-Złotów (9km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gm. Tarnówka – ok. 2km Gm. Złotów - ok. 7km	2007	4.000.000,00
Przebudowa drogi 1043P odcinek Piecewo-Węgierce (6,3 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Tarnówka	2007	3.000.000,00
Przebudowa drogi 1021P Lędyczek - Radawnica – Złotów (20 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gm. Okonek – ok. 5 km M. Złotów – ok. 1 km Gm. Złotów – ok. 14 km	2008	8.000.000,00
Przebudowa drogi 1008P Okonek – Lędyczek (6km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Okonek	2008	3.000.000,00
Przebudowa drogi 1040P Zakrzewo – Kujan (6 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Zakrzewo	2008	2.000.000,00
Przebudowa drogi 1056P Paruszka-Podróżna (13km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Krajenka	2009	5.500.000,00

Przebudowa drogi 1022P gr. powiatu-Trudna-Łąkie (6km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Lipka	2009	2.000.000,00
Przebudowa drogi 1026P odcinek Kiełpin - Debrzno Wieś (15,2 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Lipka	2009	4.875.000,00
Przebudowa drogi 1010P i 1013P odcinek Borucino-Pniewo-Jastrowie (11 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Okonek – ok. 7 km Gmina Jastrowie ok. 4 km	2010	5.000.000,00
Przebudowa drogi 1032P odcinek Rzeka Głomia-Zakrzewo-Wersk (13,1 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Zakrzewo	2010	5.000.000,00
Przebudowa drogi 1042P odcinek Ptusza – Węgiec (9,5 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Tarnówka	2010	3.000.000,00
Przebudowa drogi 1013P odcinek Nadarzyce-Sypniewo (14 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Jastrowie	2011	5.000.000,00
Przebudowa drogi 1037P Lipka-Wielki Buczek (6 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Lipka	2011	2.000.000,00
Przebudowa drogi 1045P Tarnówka – droga 1043P (7,1 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Tarnówka	2011	2.500.000,00
Przebudowa drogi 1026P odcinek Radawnica-Kiełpin (5 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Złotów	2011	1.625.000,00
Przebudowa drogi 1004P i drogi 1005P odcinek Lotyń-Skoki; Skoki Węgorzewo (7,6 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Okonek	2012	2.900.000,00

Przebudowa drogi 1005P odcinek Węgorzewo- Glinki Mokre-dr. Nr 11 (6,1 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Okonek	2012	2.300.000,00
Przebudowa drogi 1058P Czajcze-Śmiardowo Krajeńskie (5 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Krajenka	2012	2.000.000,00
Przebudowa drogi 1057P Krajenka-Augustowo (4,8 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Krajenka	2012	1.600.000,00
Przebudowa drogi 1017P Sypniewo - gr. woj. (13 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Jastrowie	2012	5.000.000,00
Przebudowa drogi 1050P Złotów-Kleszczyna-Skic- Buntowo-Sławianowo (26 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Złotów	2013	9.000.000,00
Przebudowa drogi 1030P odcinek Stara Wiśniewka- Ługi (3,3 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Zakrzewo	2013	2.000.000,00
Przebudowa drogi 1041P odcinek Zakrzewo – Drożyska Wielkie (1,5 km)	Powiatowy Zarząd Dróg w Złotowie	Gmina Zakrzewo	2013	1.200.000,00
Szacowany koszt inwestycji ogółem:				92.063.780,08

2. wykaz projektów służby zdrowia

Projekt/ zadanie	Instytucja odpowiedzialna za zadanie	Miejsce realizacji	Rok realizacji	Koszt	Suma kosztów w roku
Ucyfrowienie pracowni radiologicznej	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2007	800.000,00	1.252.000,00
Zakup aparatu USG (wraz z echodoplerem oraz echokardiografem)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2007	400.000,00	
Zakup 2 łóżek kardiologicznych	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2007	52.000,00	
Usunięcie barier architektonicznych przy wejściu na oddział psychiatryczny i zakład rehabilitacji	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	500.000,00	
Zakup laparoskopu	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	250.000,00	
Zakup sterylizatora parowego (autoklaw)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	150.000,00	
Zakup karetki	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	300.000,00	
Wymiana respiratora	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	120.000,00	

Zakup 3 kardiomonitorów (wyposażenie sali intensywnego nadzoru kardiologicznego)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	240.000,00	3.770.000,00
Dwa automatyczne aparaty do całodobowej rejestracji czynności serca	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	100.000,00	
Automatyczny aparat do całodobowej rejestracji ciśnienia	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	50.000,00	
Zakup defibrylatora „HOLTER”	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	60.000,00	
Zakup tomografu komputerowego	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2008	2.000.000,00	
Budowa zbiorników wody retencyjnej oraz budowa wstępnej neutralizacji ścieków	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	1.000.000,00	
Wymiana stacji uzdatniania wody	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	200.000,00	
Wymiana agregatów prądotwórczych	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	300.000,00	
Zakup karetki	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	300.000,00	
Organizacja stacji dezynfekcji i przygotowania łóżek szpitalnych	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	1.000.000,00	

Wymiana respiratora	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2009	120.000,00	2.920.000,00
Modernizacja kotłowni (3 kotły), wymiana ciepłociągów	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	1.000.000,00	
Modernizacja kotłowni w Piecovie (1 kocioł)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	250.000,00	
Wymiana stolarki okiennej (ok. 100 szt.)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	130.000,00	
Wymiana grzejników (ok. 100 szt.)	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	40.000,00	
Wymiana dachu na budynku chirurgii	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	200.000,00	
Wymiana stołu operacyjnego	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	100.000,00	1.840.000,00
Wymiana respiratora	Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie	Powiat Złotowski	2010	120.000,00	
Szacowany koszt inwestycji ogółem:				10.232.000,00	10.232.000,00

3. wykaz projektów oświaty i Powiatowego Urzędu Pracy

Lp.	Projekt / zadanie	Instytucje odpowiedzialne za realizację	Miejsce realizacji	Rok realizacji	Koszt realizacji poszczególnych zadań (zł)	Suma kosztów w poszczególnych latach (zł)
1.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Elektro-Mechanicznych (ściany, dach, okna)	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2008	180.000,00	
2.	Termomodernizacja budynku Ogniska Pracy Pozaszkolnej	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2008	90.000,00	
3.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Spożywczych w Krajence	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2008	450.000,00	
4.	Zagospodarowanie terenu wokół L.O. im. Marii Skłodowskiej- Curie	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2008	30.000,00	750.000,00
5.	Termomodernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół Rolniczych oraz części budynku internatu	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2009	280.000,00	280.000,00
6.	Remont budynku dydaktycznego w ZSS w Krajence	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2010	250.000,00	
7.	Termomodernizacja i remont sali gimnastycznej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Jastrowiu	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Jastrowie	2010	100.000,00	350.000,00

8.	Dostosowanie budynku warsztatów przy ZSEM dla potrzeb Centrum Kształcenia Praktycznego oraz sal wykładowych i dydaktycznych	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2011	220.000,00	
9.	Remont Sali gimnastycznej przy L.O. im. Marii Skłodowskiej- Curie, przystosowanie sanitariatów i świetlicy szkolnej	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Złotów	2011	400.000,00	620.000,00
10.	Remont kuchni i części socjalnej w Placówce Opiekuńczo- Wychowawczej w Jastrowiu	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej	Jastrowie	2012	400.000,00	400.000,00
					2.400.000,00	2.400.000,00
11.	Termomodernizacja budynku Powiatowego Urzędu Pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Złotów	2009	150.000,00	150.000,00
					2.550.000,00	2.550.000,00

Rozdział 5.

Powiązanie działań i projektów realizowanych przez powiat z działaniami i projektami realizowanymi na jego obszarze przez inne podmioty publiczne.

Jak już wspomniano wcześniej Plan Rozwoju Lokalnego zajmuje się głównie działaniami i projektami celu publicznego, których efekty są konsumowane przez całą społeczność lokalną, a zwłaszcza tymi, na które powiat ma bezpośredni wpływ. Działania tezwane też grupami projektów- oraz poszczególne projekty/zadania przedstawiano w rozdziale 3 i 4. Plan nie zajmuje się natomiast projektami realizowanymi przez podmioty prywatne, aczkolwiek powiat uczestniczy w inspirowaniu tych projektów, w promocji terenów inwestycyjnych, w pomocy instruktażowej dotyczącej wniosków aplikacyjnych, itd.

Na obszarze objętym Planem są jednak realizowane inne, nie należące do zadań własnych powiatu, projekty/zadania celu publicznego. Są to zwłaszcza zadania realizowane przez samorząd wojewódzki i samorządy gminne. Niektóre z tych projektów stanowią zamkniętą całość, są autonomiczne i nie zająbiają się bezpośrednio z projektami powiatu. Inne natomiast, np. drogowe, oświatowe, służby zdrowia, są z reguły komplementarne i łączą się bezpośrednio lub pośrednio z projektami realizowanymi przez powiat. Spośród niżej wymienionych wiele do takich należy. A oto lista projektów celu publicznego realizowanych przez samorządy:

I. Samorząd wojewódzki:

1. Droga wojewódzka nr 189, modernizacja wiaduktu (linia PKP) koszt 1.150.000zł
2. Droga wojewódzka nr 188, modernizacja odcinka Piła-Lipka koszt 26.300.000zł

II. Samorządy gminne:

1. Jastrowie:

- a) Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej w północno – zachodniej części miasta Jastrowie, koszt inwestycji 3.200.000zł;
- b) Budowa ulic i chodników na osiedlu domków jednorodzinnych w północno – zachodniej części miasta Jastrowie, koszt 4.130.000zł.

2. Gmina Krajenka:

Według ustaleń z burmistrzem gmina nie będzie realizowała projektów spójnych, uzupełniających się z projektami powiatu. Z ogólnodostępnej strony internetowej można natomiast wnioskować, iż gmina podobnie jak inne samorządy będzie realizowała zadania własne, a spośród nich najważniejsze to:

- a) Modernizacja dróg gminnych;
- b) Rozbudowa kanalizacji sanitarnej;
- c) Modernizacja stacji uzdatniania wody;
- d) Inne.

3. Lipka:

- a) Rozbudowa kanalizacji do zlewni w Lipce (koszt 400.000zł);
- b) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Scholastykowo i Debrzno- Wieś (koszt 600.000zł);
- c) Budowa dróg na terenie gminy:
 - Nowe Potulice- do drogi wojewódzkiej (koszt 1.300.000zł)
 - Smolnica (koszt 1.350.000zł)
 - Nowy Buczek – Stołuńsko (koszt 960.000zł)
 - Lipka ul. Ogrodowa (koszt 400.000zł)
 - Lipka ul. Spokojna (koszt 500.000zł)
 - Łąkie – Huta (koszt 400.000zł)
- d) Rozbudowa wodociągów w gminie Lipka:
 - Łąkie- wybudowanie w stronę Kiełpina (koszt 42.000zł);

- Lipka ul. Wydmidzban (koszt 52.000zł);
 - Nowy Buczek II etap (koszt 120.000zł);
 - Białobłocie (koszt 100.000zł);
- e) Rozbudowa bazy sportowej w tym hali sportowej (koszt 3.200.000zł).

4. Okonek:

- a) Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w m. Okonek;
- b) Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Okonek;
- c) Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Lędyczek;
- d) Budowa sali widowiskowo – sportowej w m. Okonek;
- e) Rozbudowa Szkoły Podstawowej w m. Okonek;
- f) Modernizacja „Domu Przedpogrzebowego” w m. Okonek;
- g) Budowa sali gimnastycznej w m. Lotyń;
- h) Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie m. Okonek;
- i) Modernizacja oświetlenia ulicznego w m. Brokęcino;
- j) Modernizacja nowej bazy ZGK i M w m. Okonek;
- k) Modernizacja budynku sali kinowej w m. Okonek;
- l) Rozbudowa „Biblioteki publicznej” w m. Okonek;
- ł) Rozbudowa remizy „OSP” w Okonku;
- m) Rozbudowa remizy „OPS” w Lotyniu;
- n) Budowa punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Lotyniu;
- o) Budowa „Skateparku” w Okonku;
- p) Budowa kortu tenisowego w Okonku;
- r) Modernizacja trybuny na stadionie miejskim w Okonku.

5. Tarnówka:

- a) Budowa oczyszczalni oraz rozbudowa sieci sanitarnej w gminie;
- b) Budowa sieci gazowej w gminie;
- c) Budowa i remonty sieci dróg w gminie;
- d) Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej;
- e) Uzupełnienie systemu oświetlenia oraz rozbudowa systemu energetycznego w gminie;
- f) Wdrażanie systemu segregacji odpadów w gminie;
- g) Budowa placów zabaw dla dzieci, ścieżek rowerowych;
- h) Budowa sali sportowej oraz uzupełnienie infrastruktury sportowo- rekreacyjnej.

6. Zakrzewo:

- a) Budowa kanalizacji sanitarnej w Śmiardowie Złotowskim;
- b) Rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Zakrzewie;
- c) Budowa kanalizacji w miejscowościach Stara Wiśniewka, Czernice, Głomsk;
- d) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Zakrzewie;
- e) Remont sali wiejskiej w Czernicach;
- f) Zagospodarowanie plaży nad jeziorem Śmiardowskim;
- g) Rozbudowa i modernizacja hydroforni w Starej Wiśniewce;
- h) Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej;
- i) Zagospodarowanie terenu nad jeziorem Proboszczowskim w Zakrzewie;
- j) Remont i modernizacja Domu Polskiego wraz z zagospodarowaniem terenu;
- k) Remont i modernizacja istniejących placów zabaw;
- l) Budowa dróg gminnych.

7. Gmina Złotów:

- a) Budowa oczyszczalni ścieków w Kaczochach (koszt 2.445.000zł);
- b) Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pieczyнку (koszt 1.000.000zł);
- c) Modernizacja oczyszczalni ścieków w Radawnicy (koszt 1.000.000zł);
- d) Budowa kanalizacji sanitarnej Franciszkowo- Nowy Dwór (koszt 600.000zł);

- e) Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Radawnica (koszt 5.200.000zł);
- f) Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Kleszczyna (koszt 3.900.000zł);
- g) Budowa drogi gminnej Złotów- St. Dzirzążno (koszt 800.000zł);
- h) Budowa drogi gminnej Zalesie- Nowy Dwór (koszt 2.250.000zł);
- i) Budowa drogi gminnej Złotów- Dzierżążenko (koszt 600.000zł);
- j) Budowa drogi gminnej Złotów- Międzybłocie (koszt 625.000zł);
- k) Budowa drogi gminnej Kleszczyna- Karolewo (koszt 615.000zł);
- l) Budowa drogi gminnej Podróżna- Bługowo (koszt 1.000.000zł);
- ł) Budowa dróg lokalnych w miejscowościach Józefowo, Górzna, Krzywa Wieś, Zalesie, Błękwit, Święta, Nowa Święta, Kleszczyna, Skic, Buntowo, Bługowo, Sławianowo, Kamień (koszt 1.100.000zł);
- m) Budowa chodników w miejscowościach Radawnica, Święta, Kleszczyna, Buntowo, Sławianowo, Kamień, Bielawa, Górzna, Nowiny (koszt 1.800.000zł);
- n) Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pieczynku (koszt 300.000zł);
- o) Budowa sieci wodociągowej Kaczoch – kleszczyna – Skic (koszt 250.000zł);
- p) Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach Błękwit, Klukowo, Pieczynek (koszt 150.000zł);
- r) Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w m. Kleszczyna (koszt 300.000zł);
- s) Budowa sieci wodociągowej Skic- Rudna z przyłączami w m. Rudna (koszt 400.000zł);
- t) Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Górznej (koszt 500.000zł);
- u) Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Radawnicy (koszt 3.500.000zł);
- w) Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kleszczynie (koszt 1.500.000zł).

8. Miasto Złotów:

- a) Kompleksowe zagospodarowanie terenów wokół Jeziora Miejskiego i Jeziora Zaleskiego:
 - przeniesienie chaty krajeńskiej
 - remont pierzei przy ul. Obrońców Warszawy
 - ścieżka rowerowa z odcinkiem specjalnym
 - zagospodarowanie obiektów sportowych nad Jeziorem Zaleskim;
- b) Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej – tłocznej i grawitacyjnej w pasie jeziora Miejskiego;
- c) Budowa ciągu pieszo-rowerowego nad jeziorem Miejskim;
- d) Rozbudowa sieci gazowej;
- e) Budowa dróg na „Osiedlu Chojnicka”;
- f) Budowa dróg na „Osiedlu Zamkowym”;
- g) Budowa stacji uzdatniania wody przy ul. Wodociągowej 1a;
- h) Budowa i modernizacja dróg powiatowych na zasadzie współfinansowania:
 - przebudowa pozostałej części ul. Norwida – nawierzchnia, parkingi, chodniki
 - budowa ul. Wielatowskiej (odcinek od ul. Leśnej do ul. 8 Marca)
 - przebudowa ul. Kolejowej (nawierzchnia, parkingi, odwodnienie)
 - przebudowa ul. 8 Marca
- i) Budowa kompleksu sportowego z halą widowiskowo-sportową na terenie między ul. Boh. Westerplatte i Al. Piasta;
- j) Budowa sztucznego, sezonowego lodowiska, które poza sezonem boiska wykorzystywane będzie do uprawiania innych dyscyplin sportowych. Obiekt zlokalizowany będzie przy ul. M.C. Skłodowskiej – plac przy SP nr 1 w pobliżu basenu;
- k) Rozwój systemu segregacji odpadów poprzez:
 - zakup pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów
 - rozwiązanie problemu zbiórki makulatury poprzez zainstalowanie pojemników lub zorganizowanie punktu skupu
 - organizowanie konkursów zbiórki makulatury w szkołach

- edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach, prowadzona przez Ośrodek Edukacji Ekologicznej, Przyrodniczej i Leśnej „Zwierzyniec”
- utworzenie Złotowskiego Przedsiębiorstwa Zagospodarowania Odpadów;
- l) Przebudowa dróg wojewódzkich: ul. Staszica, Powstańców, ul. Chojnicka;
- ł) Budowa i modernizacja dróg miejskich:
 - odbudowa ul. Rybackiej
 - modernizacja ul. Krzywoustego
 - modernizacja ul. Boh. Westerplatte
 - budowa ul. Widokowej
 - przebudowa Al. Piasta
 - przebudowa ul. Nieznanego Żołnierza
 - przebudowa ul. Sienkiewicza wraz z budową parkingu
 - budowa ul. Wł. Jagiełły
 - budowa dróg na osiedlu przy ul. Kujańskiej;
- m) Budowa ścieżek rowerowych na terenie miasta w ramach przebudowy ulic: Domańskiego, Norwida, Krzywoustego, Al. Piasta, Boh. Westerplatte, Wielatowskiej, 8 Marca, Powstańców, Kolejowej, Chojnickiej, oraz budowa ścieżki przy ul. Partyzantów;
- n) Rozbudowa i modernizacja oświetlenia drogowego;
- o) Wprowadzenie systemu kompleksowego monitoringu miasta;
- p) Promowanie rozwoju kultury, sportu i rekreacji, turystyki;
- r) Inwentaryzacja, zagospodarowanie i promocja punktów atrakcyjnych turystycznie i historycznie;
- s) Zmiana układu sieci wodociągowej z promienistego na pierścieniowy;
- t) Budowa miejsc parkingowych dla samochodów ciężarowych.

Rozdział 6.

Wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.

Dokonując ocen realizacji Planu Rozwoju Lokalnego trzeba będzie posługiwać się określonymi miernikami. Dla oceny stopnia realizacji wymienionych w rozdziale 3 i 4 poszczególnych przedsięwzięć lub działań, realizowanych na rzecz powiatu, tak przez Starostwo jak i innych beneficjentów, a także dla oceny realizacji całości Planu w okresach przewidzianych w rozdziale 8 pomocne będą następujące mierniki: wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu. Na szczeblu lokalnym nie bada się i nie analizuje wskaźników oddziaływania. Analiza taka może jednak być przydatna przy ocenie w połowie realizacji Planu bądź po zakończeniu (ocena expost). W odniesieniu do niniejszego planu adekwatne będą podane poniżej przykładowe wskaźniki.

Wskaźniki produktu:

- długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg (km),
- liczba zakupionych urządzeń dla potrzeb usług społecznych (szpitale, szkoły) (szt.),
- liczba samochodów ratownictwa medycznego i technicznego (szt.),
- długość wytyczonych lub oznakowanych na nowo szlaków turystycznych (km),
- ilość nowopowstałych Małych Średnich Przedsiębiorstw (szt.),
- ilość MŚP, które uzyskały wsparcie finansowe z funduszy strukturalnych z inspiracji i z pomocą Ośrodka Rozwoju Przedsiębiorczości (szt.),
- liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych i innych różnicujących działalność gospodarczą (szt.),
- ilość wybudowanych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury technicznej (szt.),

- długość zainstalowanych sieci szerokopasmowych (światłowodowych) (km),
- liczba zbudowanych węzłów umożliwiających dostęp do sieci szerokopasmowych (szt.),
- liczba zbudowanych Publicznych Punktów Dostępu do internetu (szt.),
- liczba zrealizowanych projektów/ zadań w zakresie ochrony przyrody, ochrony bezpieczeństwa itd. (szt.),
- inne.

A oto niektóre **oczekiwane przez powiat, wskutek realizacji Planu, wskaźniki produktu:**

- długość zmodernizowanych dróg powiatowych 236,2km,
- długość zmodernizowanych dróg wojewódzkich 14,6km,
- remont wiaduktu 1szt.,
- zakup karetek 2szt.,
- zakup aparatu USG 1szt.,
- zakup aparatu RTG 1szt.,
- zakup tomografu komputerowego 1szt.,
- inne.

Zarówno w. w., jak i pozostałe wskaźniki produktu z realizacji tzw. działań i zadań własnych powiatu wyszczególnione są w rozdziale 4, w tabelach z listą projektów przewidzianych do realizacji.

Wskaźniki rezultatu:

- zmniejszenie emisji spalin samochodowych,
- przedłużenie żywotności aut,
- zwiększona dostępność dróg lub oszczędność czasu podróży,
- poprawa diagnostyki i warunków leczenia,
- wzrost ilości obsługiwanych na miejscu pacjentów dzięki modernizacji szpitala i zakupom nowego sprzętu,
- zwiększenie funkcjonalności i obniżenie kosztów eksploatacji budynków szkolnych,
- wzrost wartości sprzedaży MŚP w powiecie,
- przyrost instytucji i osób prywatnych, które uzyskały dostęp szerokopasmowy do internetu,
- przyrost ilości miejsc pracy,
- wzrost liczby usług noclegowych sprzedanych turystom,
- odsetek mieszkańców powiatu objętych segregacją lub utylizacją odpadów,
- inne.

Źródłem danych do analizy wskaźników produktu i rezultatu oraz oceny realizacji Planu, będą informacje własne służb odpowiedzialnych za realizację poszczególnych dziedzin: wydziałów lub jednostek równorzędnych, informacje beneficjentów spoza Starostwa, dane GUS itd.

Należy pamiętać, że dla uzasadnienia sensowności i celowości projektów zgłaszanych do współfinansowania z UE oraz skutków jakie projekty te mają przynieść mogą być konieczne inne, niż wymienione wyżej, przykładowe wskaźniki produktu i rezultatu, w zależności od kategorii interwencji i priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego. Będą one podawane w tym Programie lub podręczniku procedur do RPO.

Na koniec prezentujemy nieobligatoryjne- jak wspomniano wcześniej- na szczeblu lokalnym kryteria i wskaźniki oddziaływania dla oceny dalekosiężnych skutków realizacji Planu. Proponuje się następujący zastaw ocenianych kryteriów i wskaźników:

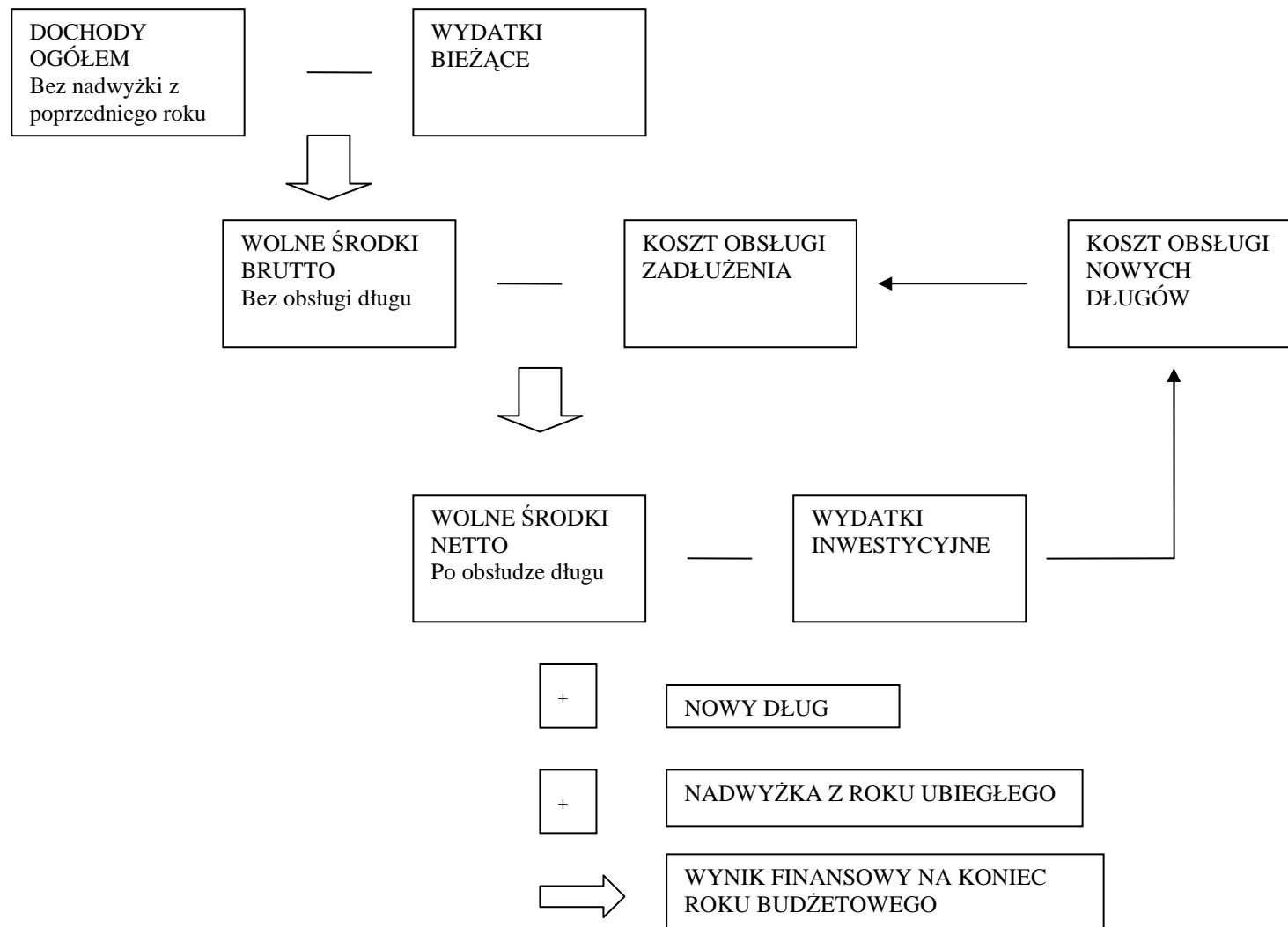
1. Czy polepszo warunki komunikacji dla mieszkańców, a więc:
 - a) czy nastąpił przepływ osób i ładunków na zmodernizowanych drogach,
 - b) czy skrócił się czas przejazdu,
 - c) czy zmniejszyła się ilość wypadków drogowych,
 - d) czy zmniejszyły się koszty utrzymania i eksploatacji zmodernizowanych dróg.
2. Czy nastąpiła poprawa zadowolenia pacjentów z usług służby zdrowia.
3. Czy stworzono lepsze warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, a więc:
 - a) czy zwiększył się wskaźnik „przeżycia” nowych Małych Średnich Przedsiębiorstw (MŚP) otrzymujących wsparcie finansowe UE po 18 i 36 miesiącach,
 - b) czy nastąpił trwały wzrost zatrudnienia lub utrzymano miejsca pracy (wcześniej zagrożone) po zakończeniu realizacji Planu,
 - c) czy wzrosły dochody z turystyki i MŚP.
4. Czy nastąpiła poprawa stanu środowiska, a więc:
 - a) czy zwiększył się stopień oczyszczania ścieków, utylizacji odpadów, poprawiła się jakość wód w rzekach i jeziorach,
 - b) czy mieszkańcy wykazują większą dbałość o czystość w lasach, obejściach itp.
5. Czy wzrosła estetyka miast, wsi i zagrod,.
6. Inne

Rozdział 7.

Plan finansowy- projekcja możliwości finansowo- inwestycyjnych powiatu.

Na podstawie analizy dochodów i wydatków w minionych latach zaprogramowano przyszły budżet, z wyszczególnieniem pozostającej do dyspozycji kwot wolnych środków brutto. Środki te- po odjęciu obsługi zadłużenia- posłużą do sfinansowania inwestycji, a przynajmniej tej jej części, która jest wkładem własnym powiatu w przypadku, gdy jest ona realizowana z udziałem środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych (kredyt, środki unijne).

Schemat przepływów finansowych, jakimi się posłużono do oszacowania potencjału dochodowo- inwestycyjnego powiatu jest następujący:

Z porównania zestawień zaplanowanych inwestycji (patrz rozdział 4) z zestawieniem wolnych środków netto, które można przeznaczyć na finansowanie inwestycji i po analizie możliwości kredytowych powiatu, dochodzi się do wniosku, iż finanse nie będą barierą ograniczającą realizację harmonogramu rzeczowo- finansowego planowanych zadań w latach 2007- 2013. Obrazuje to w sposób tabelaryczny zamieszczone poniżej inwestycje:

PLANOWANE INWESTYCJE I PRZEPLÝWY FINANSOWE W LATACH 2007-2013

Prognoza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dochody ogółem	29 718 504	35 051 033	36 750 260	38 348 879	37 314 346	37 662 996	37 600 964	37 638 565	37 676 204	37 713 880	37 751 594
Wydatki bieżące	28 015 876	30 361 971	31 967 786	34 233 341	34 301 808	34 370 411	34 439 152	34 508 030	34 577 046	34 646 201	34 715 493
Wolne środki	1 702 628	4 689 062	4 782 474	4 115 538	3 012 538	3 292 585	3 161 812	3 130 535	3 099 157	2 855 090	3 036 101
Obsługa zadłużenia	458 107	708 546	1 066 930	1 930 173	2 603 757	3 292 585	1 483 161	1 475 397	1 483 973	1 650 764	1 499 122
Wolne środki na inwestycje	1 244 521	3 980 516	3 715 544	2 185 365	408 781	0	1 678 651	1 655 138	1 615 184	1 204 326	1 536 979
Inwestycje zaplanowane	1 990 521	2 581 821	4 469 526	3 378 688	17 815 780	17 520 000	15 725 000	15 190 000	11 745 000	14 200 000	12 200 000
Źródła finansowania inwestycji											
Środki własne	767 448	2 581 821	2 547 134	3 348 688	408 781	0	1 678 651	1 655 138	1 615 184	1 204 326	1 536 979
Kredyty komercyjne											
kredyty preferencyjne					2 263 586	2 628 000	680 099	623 362	146 566	925 674	293 021
Kredyty pomostowe spłacane z refundacji UE przed końcem każdego roku budżetowego	1 223 073		1 902 392		15 143 413	14 892 000	13 366 250	12 911 500	9 983 250	12 070 000	10 370 000,00
Kredyt WFOŚiGW			20 000	30 000							
Wolne środki po inwestycjach											

WSKAŹNIKI FINANSOWE

Wskaźniki											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wolne środki/dochody ogółem	5,73	13,38	13,01	10,73	8,07	8,74	8,41	8,32	8,23	7,57	8,04
Inwestycje/dochody ogółem	6,70	7,37	12,16	8,81	47,75	45,47	41,82	39,69	31,17	37,65	32,32
Obsługa zadłużenia/dochody ogółem	1,54	2,02	2,90	5,03	6,98	8,45	3,62	3,46	3,52	3,97	3,83
Obsługa zadłużenia/wolne środki	26,91	15,11	22,31	46,90	86,43	100,00	43,10	41,66	42,75	52,49	47,57
stan zadłużenia/dochody ogółem	16,82	14,26	20,01	17,7	17,45	10,93	10,85	8,89	9,98	9,62	10,84

Warunkiem umożliwiającym płynne finansowanie wydatków inwestycyjnych jest prowadzenie przez powiat racjonalnej polityki finansowo- inwestycyjnej. Opierać się ona powinna na następujących zasadach:

- 1) Kredyty na wkład własny dla inwestycji współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) muszą być zaciągane w kwotach nie wyższych niż różnice między wymaganym 15%- owym wkładem własnym, a środkami wolnymi netto.
- 2) Na prefinansowanie dostaw i robót na pozostałe 85% wartości kosztorysowych inwestycji należy zaciągnąć krótkoterminowe kredyty pomostowe, spłacane z unijnej refundacji przed końcem każdego roku, tak aby nie popadać w pułapkę zadłużenia przekraczającego 60% dochodów.
- 3) Nie dopuścić, aby inwestycje generowały koszty niekwalifikowane.

Przestrzeganie powyższych zasad zapewni niepogorszoną wartość wskaźników wynikających z analizy sytuacji finansowej przy planowanych inwestycjach. Wskaźniki te nie sygnalizują zagrożeń dla budżetu. Stosunek kosztów obsługi zadłużenia do dochodów ogółem nie przekracza w żadnym roku wielkości ustawowej (granicznej)- 15%. Wręcz przeciwnie jest mniejszy od 10%, która to wielkość uznawana jest- z ekonomicznego punktu widzenia- za maksymalną. Również stosunek kwot zadłużenia dochodu ogółem po wyeliminowaniu długów z kredytów pomostowych spłacanych na bieżąco z refundacji przed końcem każdego roku nie przekracza ustawowych 60%.

Problemem pozostaje w niektórych latach (2007, 2008) stosunek kosztów obsługi zadłużenia do wolnych środków. Stosunek ten jest większy od 70%, co uznawane jest za zjawisko niekorzystne z punktu widzenia ekonomicznego. Z problemem tym powiat będzie musiał się w wymienionych latach zmierzyć.

Inwestycje pochłoną w latach 2007- 2013 kwotę 104.395.780 zł, z tego najwięcej drogi (ponad 92 mln zł) i służba zdrowia (prawie 10 mln zł). Oświata i inne jednostki nie wazą zasadniczo na wydatkach inwestycyjnych. Przewidziano dla nich zaledwie 2.550.000 zł. Nie ma gwarancji, że EFRR- poprzez WRPO- współfinansuje wszystkie zaplanowane przez powiat przedsięwzięcia. Symulacji finansowej dokonano jednak w taki sposób jakby to się miało ziścić (plan maximum). Nie można bowiem wykluczyć, że powiat o najniższych w Wielkopolsce wskaźnikach infrastruktury technicznej i jakości życia mieszkańców nie zostanie potraktowany priorytetowo przez władze wojewódzkie. Władze te są bowiem odpowiedzialne za takie zarządzanie funduszami unijnymi, aby doprowadzić do stopniowej likwidacji dysproporcji rozwojowych i wyrównania szans. Powiat też, być może, podejmie decyzje ubiegania się o środki finansowe na niektóre inwestycje ze źródeł pozaunijnych- Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Fundusze te mają podobne do unijnych zasady finansowania i wymagają analogicznych środków własnych i prefinansowania kredytami pomostowymi późniejszych refundacji.

Nie dokonuje się w tym rozdziale analizy wydatków własnych, jakie ponosić będzie powiat i jednostki organizacyjne powiatu, realizujące projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wydatki te ponoszone będą w ramach podstawowej działalności, ze środków przewidzianych w budżecie powiatowym na bieżące wydatki. Nie rodzą one- jak projekty, tzw. „twarde”- dodatkowych skutków dla budżetu beneficjentów.

Rozdział 8.

Wdrażanie, monitorowanie, ocena i promocja Planu.

Implementacja, wdrożenie Planu, to nic innego jak wprowadzenie go w życie, jego urzeczywistnienie. Podmiotem wdrażającym jest Starostwo, tj. jego kierownictwo i jednostki organizacyjne (Starosta, wydziały, ośrodki, zakłady, jednostki budżetowe itd.).

Zarząd Powiatu zastrzega sobie ogólny nadzór nad wdrażaniem, zapewnieniem zgodności realizacji Planu z wymogami ustaw i przepisów oraz koordynację poczynań poszczególnych jednostek organizacyjnych, pozostawiając tym ostatnim konkretne działania według statutowych kompetencji.

Starostwo jest odpowiedzialne za:

1. upowszechnienie Planu, jego działań i projektów z uzasadnieniem kolejności ich realizacji (Wydział Promocji z udziałem mediów, internetu, zebrań itd.),
2. przygotowanie studiów wykonalności projektów, dokumentacji technicznej i kosztorysów (wydziały i jednostki, których projekty dotyczą, np. Powiatowy Zarząd Dróg, Szpital Powiatowy, Wydział Oświaty itd.),
3. opracowanie i składanie wniosków aplikacyjnych, w celu uzyskania wsparcia finansowego ze środków pomocowych Unii (realizatorzy- jak w punkcie 2),
4. organizowanie przetargów na wykonawstwo, bądź zarządzanie projektami, zgodnie z wymogami prawa zamówień publicznych (realizatorzy- jak w punkcie 2),
5. sporządzanie wniosków o płatność za zrealizowane roboty w ramach projektów dofinansowywanych ze środków pomocowych Unii (realizatorzy- jak w punkcie 2),
6. przygotowanie i umieszczenie informacji promocyjnej Unii na obiektach wykonanych z udziałem środków pomocowych (realizatorzy- jak w punkcie 2),

Nadto, aby zapewnić realizację innych przedsięwzięć zapisanych w Planie, a nie objętych pomocą finansową z Funduszy Strukturalnych, Starostwo podejmie inne, dodatkowe działania. Między innymi będą to:

- inicjowanie współpracy pomiędzy Starostwem, sektorem prywatnym i organizacjami na rzecz realizacji Planu,
- budowanie partnerstw podmiotów publicznych, publiczno- prywatnych i porozumień samorządów dla realizacji wspólnych celów,
- promocja powiatu i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych,
- tworzenie zewnętrznych udogodnień dla utrzymania i rozkwitu istniejącej przedsiębiorczości poprzez udzielanie pomocy w pozyskiwaniu środków unijnych na rozwijanie działalności i zachęcanie mieszkańców powiatu do zakupu towarów i usług wytworzonych na miejscu.

Kontrolowanie to działanie mające na celu porównanie stanów realizacji działań, projektów i zadań ze stanem postulowanym. Tak z punktu widzenia prawa jak i meritum.

Instrumentem kontroli jest monitoring, czyli proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji, aby zapewnić zgodność realizacji Planu (i projektów) z założeniami.

Ocena zaś ma na celu zwiększenie efektywności i skuteczności Planu, przewidzianych w nim kierunków działań i projektów.

Z reguły występują różnice między planami i projektami, a ich realizacją. Nie chodzi o to, aby ich nie było, ale o to, by pozostawały pod stałą kontrolą w celu doprowadzenia do ich wzajemnej zgodności, bądź to poprzez korygowanie planów (projektów) bądź wspomaganie ich realizacji.

Monitoring będzie prowadzony w zakresie rzeczowym, w celu śledzenia postępów w realizacji Planu i projektów, a także w zakresie finansowym, aby ocenić efektywność wydatków publicznych.

Monitorowaniem zajmie się Starostwo, a w szczególności Wydziały i jednostki równorzędne, odpowiedzialne za poszczególne dziedziny (obszary) działalności oraz za projekty dotyczące zakresu ich kompetencji.

Rola Wydziałów polegać będzie na:

- cyklicznym zbieraniu danych rzeczowych i finansowych dla umożliwienia oceny postępu prac i wydatków,
- wspomaganium procesu wdrażania Planu i projektów, poprzez udostępnianie danych do analizy różnic między założeniami a realizacją i doprowadzenie do ich zgodności,
- okresowym udostępnianiu Zarządowi Powiatu informacji z monitoringu w postaci raportów.

Wydziały i inne jednostki równorzędne, prowadząc monitoring, dokonywać będą jednocześnie **oceny bieżącej**, zaś Zarząd i Rada Powiatu- **oceny okresowej**. Oprócz raportów Wydziałów Zarząd, Rada Powiatu i jej Komisje wykorzystywać będą dane statystyczne GUS, informacje policji, dane z ewidencji działalności gospodarczej itd.

Zarząd Powiatu oceny dokonywać będzie co najmniej 2 razy w roku. Rada Powiatu i jej Komisje dokonywać będą oceny co najmniej 3-krotnie w ciągu 7-lecia. **Wstępną oceną** (ex ante) Rada zajmie się w trakcie zapoznawania się z projektem Planu i jego analizą przed podjęciem uchwały zatwierdzającej Plan, co nastąpi jeszcze w 2006 roku.

Druga ocena (mid-term evaluation) nastąpi w połowie realizacji Planu, tj. w połowie 2010 roku. Ocena ta winna oszacować stopień realizacji założonych celów, zwłaszcza pod kątem poniesionych nakładów, dostarczonych materialnych produktów (analiza wskaźników produktu i wydatków poniesionych na te produkty) oraz osiągniętych rezultatów (analiza wskaźników rezultatu). Ocena ta powinna się też odnieść do trafności zamierzeń Planu wobec aktualnie występujących trendów społeczno-gospodarczych i spowodować ewentualną modyfikację działań przewidzianych w Planie bądź zmianę listy projektów.

Trzecia ocena (ex-post) powinna nastąpić po zakończeniu realizacji całego Planu. Najlepiej w 2015 roku, bo wtedy zakończy się- zgodnie z zasadą n+2- realizacje wielu projektów i poznamy ich skutki. Jej głównym celem będzie określenie długotrwałych oddziaływań i skutków wdrażania Planu. Miernikami tej oceny będą wskaźniki oddziaływania. Ocena ta pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy Plan (i projekty) okazał się sukcesem, czy porażką. Pozwoli też sformułować wnioski i rekomendacje co do dalszego postępowania i planowania.

Plan Rozwoju Lokalnego, jak każdy inny plan, nie jest dokumentem niezmiennym. Wymaga jednak zachowania pewnej trwałości, aby mógł zostać w pełni zrealizowany, a jego skutki rzetelnie ocenione. Dlatego dopuszcza się jego zmiany, poza 2010 r., tylko w wyjątkowych przypadkach.

Informacja o Planie i jego wypromowanie jest kolejnym stadium jego wdrażania. Plan po zatwierdzeniu przez Radę Powiatu staje się dokumentem publicznym. Musi więc być oficjalnie dostępny. Tak jak społeczność lokalna brała udział w jego przygotowaniu, pośrednio lub bezpośrednio, (m. in. określając strategiczne cele i priorytety w pracach nad Strategią Powiatu, z której Plan bierze swój początek), tak ma prawo do szczegółowego

zapoznania się z treścią i ostateczną redakcją planu. Ma też prawo śledzenia postępów w jego realizacji. Najbardziej szczegółową informację o Planie muszą posiadać osoby fizyczne i podmioty prawne, w tym gospodarcze, które uczestniczą w jego realizacji bądź to pospołu z powiatem, bądź to realizując własne projekty. Wydział Promocji Starostwa zapewni dostęp do treści Planu poprzez internet, lokalne środki masowego przekazu, informacje wprost, np. poprzez spotkania radnych i pracowników Starostwa z obywatelami na ogólnodostępnych zebraniach, w kontaktach indywidualnych itd.

Radni i Starostwo udostępnią też analogiczną drogą informację o stopniu realizacji Planu i jego skutkach dla mieszkańców.

